

Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften) med veiledning

Fastsatt ved kgl. res. 3. juni 2016 med hjemmel i brann- og eksplosjonsvernloven § 43, sivilbeskyttelsesloven § 23, produktkontrollloven § 15, arbeidsmiljøloven § 3-1 og § 4-5 sjette ledd og forurensningsloven § 9. Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet. Jf. EØS-avtalen vedlegg XX, beslutning nr. 193/205 (direktiv 2012/18/EU).

Veiledningen gir utfyllende kommentarer til forskriftens bestemmelser og beskriver hvordan forskriftens krav kan oppfylles. Veiledningen er ment som hjelp til forståelse og praktisering av forskriften.

I veiledningen benyttes betegnelsene meldepliktige og rapportpliktige virksomheter. Forskjellen på disse fremkommer i veiledningen til § 2.

Utgitt av: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) 2016

ISBN: 978-82-7768-393-5

INNHold

§ 1 Formål	6
Veiledning	6
§ 2 Virkeområde	6
Veiledning	7
§ 3 Definisjoner	9
Veiledning	9
§ 4 Storulykkevirksomhetens plikter	10
Veiledning	10
§ 5 Tilsynsmyndigheter	11
Veiledning	12
§ 6 Meldinger	12
Veiledning	13
§ 7 Strategi for å forebygge og begrense storulykker	15
Veiledning	16
§ 8 Dominoeffekt	16
Veiledning	17
§ 9 Sikkerhetsrapport	18
Veiledning	19
§ 10 Endring av storulykkevirksomhet	21
Veiledning	22
§ 11 Beredskapsplaner	22
Veiledning	23
§ 12 Informasjon til allmennheten om sikkerhetstiltak	25
Veiledning	26
§ 13 Opplysninger som storulykkevirksomheten skal fremlegge for tilsynsmyndighetene etter en storulykke	27
Veiledning	28

§ 14 Pålegg og tvangsmulkt	30
Veiledning	30
§ 15 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser	30
Veiledning	31
Vedlegg I Farlige kjemikalier	32
Veiledning til Vedlegg I – Farlige kjemikalier.....	43
Vedlegg II Minstekrav til opplysninger i sikkerhetsrapporten omhandlet i § 9	47
Veiledning til Vedlegg II – Minstekrav til opplysninger i sikkerhetsrapporten omhandlet i § 9.....	48
Vedlegg III Krav til storulykkevirksomhetens styringssystem og organisering for å forebygge og begrense storulykker	54
Veiledning til Vedlegg III – Krav til storulykkevirksomhetensstyringssystem og organisering for å forebygge og begrense storulykker	55
Vedlegg IV Innhold i beredskapsplanen	58
Veiledning til Vedlegg IV – Innhold i beredskapsplanen.....	59
Vedlegg V Opplysninger som skal meddeles allmennheten i henhold til § 12 første ledd og andre ledd bokstav a	61
Veiledning til Vedlegg V – Opplysninger som skal meddeles allmennheten.....	62

Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften) med veiledning.

Mars 2017: Det er gjort en endring i veiledningen til storulykkeforskriften side 45, fordi det dessverre var flere feil i regneeksempelet.

§ 1

FORMÅL

Formålet med forskriften er å forebygge storulykker der farlige kjemikalier inngår og å begrense konsekvensene slike ulykker kan få for mennesker, miljø og materielle verdier.

VEILEDNING

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 2

VIRKEOMRÅDE

Forskriften gjelder for storulykkevirksomhet som definert i § 3.

Forskriften gjelder ikke for:

- a) militære virksomheter, herunder anlegg eller lagre,
- b) radioaktive stoffer og andre kilder til ioniserende stråling,
- c) transport av farlige kjemikalier utenfor storulykkevirksomhet på vei, jernbane, innlands vannveier, sjøveier eller i luften og mellomlagring i tilknytning til transporten, herunder lasting, lossing og transport til eller fra andre transportmidler i dokkanlegg, kaier eller omlastingsplasser,
- d) transport av farlige kjemikalier i rørledninger med tilhørende pumpestasjoner utenfor storulykkevirksomhet,
- e) leting etter, utvinning av og bearbeiding av mineraler i gruver og steinbrudd, også ved boring,
- f) aktiviteter som foregår i sjøområder i forbindelse med undersøkelser etter, utvinning og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den del av kontinentalsokkelen som er undergitt norsk lovgivning,
- g) lagring av gass under bakken i indre norske farvann, norsk sjøterritorium eller den del av kontinentalsokkelen som er undergitt norsk lovgivning. Dette omfatter både separate

lagringssteder og lagringssteder i tilknytning til utnyttning og utvinning av mineraler og hydrokarboner, og

h) fyllplasser, herunder lagring av avfall under bakken.

Uavhengig av unntakene i bokstav e) og h) gjelder forskriften likevel for:

- a) lagring av gass under bakken på land i naturlige lag, vannførende sjikt, salthuler og nedlagte gruver,**
- b) avfallsdeponier, avgangsdammer og andre anlegg for håndtering av avfall som inneholder farlige kjemikalier, og**
- c) kjemiske eller termiske behandlingsprosesser som inkluderer farlige kjemikalier og lagring av farlige kjemikalier knyttet til slike behandlingsprosesser.**

Forskriften gjelder ikke for Svalbard, Jan Mayen og bilandene.

VEILEDNING

Til første ledd:

Forklaring på om en virksomhet er underlagt forskriften finnes under § 3 definisjoner. Rapportpliktige virksomheter må oppfylle forpliktelsene i alle bestemmelsene i forskriften. Meldepliktige virksomheter må oppfylle forpliktelsene i forskriften med unntak av §§ 9 og 12 andre ledd samt vedlegg II og vedlegg V del 2.

Til andre ledd:

Til bokstav a)

Militære virksomheter, herunder anlegg eller lagre er unntatt. Med militær virksomhet menes her den aktivitet som foregår i regi av Forsvaret. Sivile virksomheter som er leietakere på eller driver Forsvarets anlegg, regnes som militær virksomhet når anlegget av hensyn til rikets sikkerhet er gradert etter sikkerhetsloven.

Virksomheter som produserer for Forsvaret er omfattet av forskriften forutsatt at vilkårene forøvrig er oppfylt.

Til bokstav b)

Radioaktive stoffer og andre kilder til *ioniserende stråling* er unntatt fra denne forskriften og reguleres i lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven) og forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften) 29. oktober 2010 nr. 1380. I tillegg reguleres håndtering av radioaktive stoffer og radioaktiv forurensning av lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) og forskrift 1. november 2010 nr. 1394 om forurensningslovens anvendelse på radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall.

§ 2 VIRKEOMRÅDE

Til bokstav c)

All *transport* av farlige kjemikalier innenfor virksomhetens område er omfattet av forskriften. Dersom farlige kjemikalier befinner seg på et geografisk definert område som er avsatt for mellomlagring eller omlasting av farlige kjemikalier fra større til mindre transportbeholdere, regnes dette som omfattet av forskriften dersom maksimale mengder farlige kjemikalier kan overstige grenseverdiene i vedlegg I del 1 eller del 2. Aktivitet som omfatter produksjon av sprengstoff på mobil produksjonsenhet på brukersted er ikke omfattet av forskriften.

Til bokstav d)

Transport av farlige kjemikalier i rørledninger med tilhørende pumpestasjoner innenfor virksomhetens område er omfattet av forskriften.

Til bokstav e)

Lagring av eksplosiver i tilknytning til aktivitet som nevnt i § 2 bokstav e er omfattet av forskriften dersom maksimale mengder eksplosiver kan overstige grenseverdiene i vedlegg I del 1 eller del 2. Se også veiledningen til tredje ledd bokstav c.

Til bokstav f)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav g)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav h)

Fyllplasser, herunder lagring av avfall under bakken, som drives som rene avfallsdeponier er ikke omfattet av forskriften. Ordinære kommunale fyllplasser vil derfor normalt ikke være omfattet. Deponi for farlig avfall og fyllplasser fra produksjonsprosesser som inneholder farlige kjemikalier er derimot omfattet, jf. tredje ledd bokstav b. Selv om virksomheten som sådan ikke er omfattet av forskriften, vil fyllplassen kunne føre til at virksomheten likevel er omfattet.

Til tredje ledd:

Til bokstav a)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav b)

Avgangsdammer er definert og regulert i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 17 om håndtering av mineralavfall fra mineralindustrien.

Se http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-01-930/*#*.

Se for øvrig veiledning til andre ledd bokstav h.

Til bokstav c)

Kjemiske eller termiske behandlingsprosesser og lagring knyttet til slike operasjoner som omfatter farlige kjemikalier, er underlagt forskriften. Dette gjelder også når slik bearbeiding foregår i forbindelse med gruvedrift selv om gruvedriften som sådan er unntatt fra forskriften.

§ 3

DEFINISJONER

I forskriften forstås med:

storulykkevirksomhet: ethvert privat eller offentlig foretak hvor farlige kjemikalier forekommer, og der mengden kjemikalier er lik eller større enn grenseverdiene i vedlegg I del 1 eller del 2, herunder foretak som ikke sysselsetter arbeidstaker

meldepliktig storulykkevirksomhet: virksomhet der farlige kjemikalier forekommer i mengder som er lik eller større enn mengdene angitt i vedlegg I del 1 kolonne 2 eller del 2 kolonne 2, men mindre enn de mengder som er oppført i vedlegg I del 1 kolonne 3 eller del 2 kolonne 3. Summeringsformelen i vedlegg I merknad 4 skal anvendes der dette er relevant

sikkerhetsrapportpliktig storulykkevirksomhet: virksomhet der farlige kjemikalier forekommer i mengder lik eller større enn mengdene angitt i vedlegg I del 1 kolonne 3 eller del 2 kolonne 3. Summeringsformelen i vedlegg I merknad 4 skal anvendes der dette er relevant

anlegg: en teknisk enhet i en storulykkevirksomhet, enten over eller under bakkenivå, hvor farlige kjemikalier fremstilles, anvendes, håndteres eller lagres. Dette omfatter alle former for utstyr, bygninger, rørledninger, maskineri, verktøy, private jernbanespor, havn, kaianlegg som betjener anlegget, moloer, lagerlokaler og lignende installasjoner, herunder flytende, som er nødvendige for driften

den ansvarlige: enhver fysisk eller juridisk person som eier, driver eller har råderett over storulykkevirksomheten

farlig kjemikalie: et kjemisk stoff eller en stoffblanding, inkludert råstoff, produkt, mellomprodukt, biprodukt eller restprodukt, som er omfattet av vedlegg I

storulykke: en hendelse der det inngår ett eller flere farlige kjemikalier, som oppstår i en storulykkevirksomhet og som får en ukontrollert utvikling som umiddelbart eller senere medfører en alvorlig fare for mennesker, miljø eller materielle verdier

risiko: uttrykk for kombinasjonen av sannsynligheten for og konsekvensen av en uønsket hendelse.

VEILEDNING

Storulykkevirksomhet

Forskriften omfatter både private og offentlige foretak.

Farlig kjemikalie

Definisjonen av farlig kjemikalie omfatter væsker, gasser og faste stoffer. Farlige stoffer som er å anse som avfall, er omfattet av definisjonen dersom avfallet oppfyller kriteriene i vedlegg I del 1. Avfall av oljer og flytende brensel, herunder spillolje er særskilt navngitte stoffer i vedlegg I del 2 nr. 34.

Storulykke

Storulykkebegrepet er nærmere omtalt i veiledningen til § 13.

Risiko

Definisjonen av risiko er i samsvar med Norsk Standard NS 5814-2008 "Krav til risikovurderinger".

§ 4

STORULYKKEVIRKSOMHETENS PLIKTER

Den ansvarlige for storulykkevirksomheten skal sørge for at virksomheten gjennom systematisk arbeid treffer alle nødvendige tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker for mennesker, miljø og materielle verdier. Det systematiske arbeidet skal sikre etterlevelse av forskriften og tilfredsstillende kravene i vedlegg III. Det systematiske arbeidet skal stå i forhold til storulykkerisiko, organisasjonens kompleksitet og virksomhetens aktiviteter. Arbeidet skal gjennomføres i tråd med kravene i internkontrollforskriften og rammeforskriften kapittel III jf. styringsforskriften, avhengig av hvilken forskrift som gjelder for virksomheten. Den ansvarlige for virksomheten skal sikre at virksomhetens arbeidstakere medvirker i dette arbeidet.

Den ansvarlige skal til enhver tid kunne godtgjøre og på forespørsel skriftlig dokumentere overfor tilsynsmyndighetene at virksomheten overholder kravene som er pålagt i forskriften.

VEILEDNING

Hvordan storulykkevirksomheten kan tilfredsstillende kravene i § 4, herunder arbeidstakernes medvirkning, er utdypet i de øvrige bestemmelsene i forskriften, se:

- § 6 om storulykkevirksomhetens plikt til å sende melding til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
- § 7 om strategi for å forebygge og begrense storulykker
- § 8 om plikt til å beskrive sine omgivelser slik at tilsynsmyndighetene kan identifisere virksomheter hvor det kan oppstå dominoeffekt, og om plikt til oppfølging av vedtak om dominoeffekt for de virksomheter som er identifisert som dominovirksomhet
- § 9 om plikt til å utarbeide sikkerhetsrapport
- § 10 om plikter ved endring av storulykkevirksomhet
- § 11 om plikt til å sørge for beredskapsplan

- § 12 om plikt til å sørge for informasjon til allmennheten om sikkerhetstiltak
- § 13 om plikt til å underrette om storulykke og sørge for opplysninger og rapport til tilsynsmyndighetene om storulykke
- Vedlegg II Minstekrav til opplysninger i sikkerhetsrapporten omhandlet i § 9
- Vedlegg III Krav til storulykkevirksomhetens styringssystem og organisering for å forebygge og begrense storulykker
- Vedlegg IV Innhold i beredskapsplanen
- Vedlegg V Opplysninger som skal meddeles allmennheten i henhold til § 12

Kravene må også ses i sammenheng med *forskrift 6. desember 1996 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)* og gjelder virksomheter som beskrevet i nevnte forskrift § 2 første ledd.

For landanleggene som er listet opp i *forskrift 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (rammeforskriften)* § 6, må kravene i storulykkeforskriften ses i sammenheng med *forskrift 29. april 2010 om styring og opplysningsplikt i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (styringsforskriften)*. Det vises i denne sammenheng også til internkontrollforskriften § 2 annet ledd siste strekpunkt. På disse landanleggene fører Petroleumsstilsynet og Miljødirektoratet tilsyn etter styringsforskriften, mens Næringslivets sikkerhetsorganisasjon fører tilsyn etter internkontrollforskriften.

Arbeidet med kontinuerlig risikoreduksjon skal være rettet mot teknisk sikkerhet (barrierer, redundans mv.), organisatoriske forhold, virksomhetens aktiviteter og den skade og ulempe hendelser kan påføre mennesker, ytre miljø og materielle verdier.

Dokumentasjonen skal tilpasses virksomhetens art, størrelse, kompleksitet og risiko.

Også annet relevant regelverk som stiller krav til håndtering av farlige kjemikalier, gjelder for storulykkevirksomhetene. Det vises i denne sammenheng til substitusjonsplikten i produktkontrolloven § 3 a, som innebærer at virksomheten har en plikt til å vurdere om det finnes alternativer til farlige kjemikalier som kan gi redusert påvirkning på mennesker og miljø, og til å velge slike alternativer dersom det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

§ 5

TILSYNSMYNDIGHETER

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Arbeidstilsynet, Miljødirektoratet, Petroleumsstilsynet og Næringslivets sikkerhetsorganisasjon fører tilsyn etter forskriften og kan, innen sine tilsynsområder, fatte nødvendige vedtak og fastsette vilkår for å gjennomføre forskriften.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har ansvar for den praktiske koordineringen av tilsyn og annen oppfølging av forskriften.

VEILEDNING

Tilsynsmyndighetene samarbeider om oppfølgingen av storulykkeforskriften. Oppgaven med å koordinere myndighetenes innsats i forbindelse med innføringen og oppfølgingen av forskriften er lagt til DSB. DSB leder tilsynsmyndighetenes koordineringsgruppe for storulykkeforskriften og har et sekretariat som på vegne av tilsynsmyndighetene forestår korrespondanse med virksomheter.

Koordineringsgruppen skal:

- følge opp Norges internasjonale forpliktelser overfor EU etter Seveso III-direktivet
- ha oversikt over hvilke virksomheter som er omfattet av storulykkeforskriften og bidra til at aktuelle virksomheter gjøres oppmerksom på sine plikter
- legge til rette for at myndighetene tolker og følger opp Seveso III-direktivet på en enhetlig måte
- gjennomgå og vurdere virksomhetenes meldinger og sikkerhetsrapporter, og gi tilbakemeldinger på disse
- vurdere om det kan oppstå dominoeffekter mellom virksomheter som ligger nær hverandre
- kvalitetssikre myndighetenes tilsyn med virksomheter som berøres av storulykkeforskriften, herunder sørge for opplæring av og erfaringsutveksling blant tilsynspersonell
- fastsette felles tema for tilsyn, herunder utarbeide felles sjekklistene basert på erfaringer fra tidligere tilsyn, uhell og innhentede erfaringer fra EU
- bidra til enhetlig reaksjonsoppfølging etter tilsyn
- sørge for nødvendige informasjonstiltak overfor industri som omfattes av storulykkeforskriften og andre berørte myndigheter

Koordineringsansvaret gjelder også for landbaserte virksomheter som er omfattet av *instruks 19. desember 2003 om koordinering av tilsynet med helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel, og på enkelte anlegg på land*. Disse virksomhetene skal sende rapporter og opplysninger knyttet til storulykkeforskriften til DSB.

§ 6

MELDINGER

Den ansvarlige for storulykkevirksomheten skal sende melding til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Meldingen skal inneholde følgende opplysninger:

- a) virksomhetens navn, besøksadresse, postadresse og e-postadresse,**
- b) den lokale virksomhetens navn, besøksadresse, postadresse og e-postadresse, hvis forskjellig fra bokstav a,**
- c) stillingsbetegnelse for personer som har ansvar for virksomhetene nevnt under bokstavene a og b,**

- d) oversikt over farlige kjemikalier som forekommer eller kan forekomme i virksomheten og i hvilken tilstand de forekommer. Kjemikaliene og deres aktuelle fareklasser og farekategorier skal identifiseres. Hvert av kjemikaliene skal dokumenteres med sikkerhetsdatablad eller annen beskrivelse med tilsvarende opplysninger,
- e) mengde farlige kjemikalier,
- f) virksomhetens nåværende og planlagte aktiviteter, og
- g) detaljert beskrivelse av virksomheten og dens nærmeste omgivelser, herunder forhold som kan forårsake storulykke eller forverre konsekvensene av en slik ulykke. Beskrivelsen skal inkludere kart over området, bilder, kartreferanse og situasjonsplan som viser hvor de farlige kjemikaliene forekommer. Dersom det finnes nærliggende virksomheter, anlegg eller andre aktiviteter som kan påvirke risikoen for storulykke, skal beskrivelsen inneholde opplysninger om disse.

Meldingen skal sendes innen følgende frister:

- a) for nyetablerte virksomheter, i rimelig tid før de farlige kjemikaliene tas inn på anlegget, og
- b) for eksisterende virksomheter, i rimelig tid før en endring i mengde eller type farlige kjemikalier som medfører at virksomheten blir omfattet av forskriften.

Oppdatering av melding skal sendes inn minst hvert femte år heretter.

Den ansvarlige for virksomheten skal på anmodning fra arealplanmyndigheten gi tilstrekkelige opplysninger om risikoene forbundet med virksomheten.

VEILEDNING

Til første ledd:

Plikten til å sende melding til DSB gjelder samtlige virksomheter som omfattes av forskriften. Virksomheter som har sendt inn en fullverdig sikkerhetsrapport etter § 9, vil ha oppfylt kravet om melding.

Til bokstav a)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav b)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav c)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav d)

Virksomheten skal liste opp kjemikalier som kvalifiserer virksomheten til å være omfattet av storulykkeforskriften og som kan medføre en fare for storulykke. Også kjemikalier som kan bidra til en storulykke skal beskrives selv om disse alene ikke er tilstrekkelige til å kvalifisere virksomheten i henhold til vedlegg I. Kjemikaliene skal beskrives i form av et korrekt utfylt sikkerhetsdatablad. Virksomheten kan alternativt beskrive kjemikaliene på annen måte. Stoffets egenskaper og klassifisering må da beskrives tilsvarende det som står i sikkerhetsdatabladet. Se også beskrivelse i vedlegg II nr. 3.2.1 – 3.2.3 og nr. 3.3.

Til bokstav e)

Disse opplysningene kombineres med liste over kjemikalier, jf. bokstav d.

Til bokstav f)

Beskrivelsen av virksomhetens aktiviteter må være overordnet, men samtidig så detaljert at myndighetene kan danne seg et bilde av virksomhetens prosesser der farlige kjemikalier inngår. Beskrivelsen bør omfatte hele kjeden fra farlige kjemikalier tas inn i virksomheten, og prosessene disse kjemikaliene gjennomgår frem til ferdig produkt sendes ut. Dersom virksomheten planlegger ny eller endret aktivitet med farlige kjemikalier, eller annen ny aktivitet som kan ha innvirkning på lagring eller håndtering av de farlige kjemikaliene, skal dette beskrives i meldingen.

Til bokstav g)

Detaljert beskrivelse av virksomhetens nærmeste omgivelser bør omfatte naboeiendommer, infrastruktur og natur som kan bli påvirket av eller forverre konsekvensene av en storulykke, eksempelvis:

- boligområder
- barnehager
- skoler
- sykehus
- sykehjem
- omsorgsboliger
- viktig infrastruktur som for eksempel transportårer og høyspentledninger
- virksomheter
- sårbare naturområder og truede arter

Beskrivelsen av forhold som kan forårsake storulykke eller forverre konsekvensene av slik ulykke skal omfatte ovennevnte, og når dette er relevant også omfatte vurdering av mulig fare for dominoeffekt, jf. § 8.

Kartreferanse skal fortrinnsvis oppgis som UTM-koordinater med sone angitt. Dersom virksomhetens kjemikalier er lokalisert til et bestemt område i virksomheten, bør denne lokaliseringen være angitt som kartreferanse. Dersom det er farlige kjemikalier spredt på hele anlegget, kan midtpunkt i virksomheten eller lokalisering av virksomhetens hovedport benyttes som kartreferanse. Situasjonsplanen skal gi en forenklet oversikt over virksomhetens område. Sentrale deler av anlegget skal være avmerket i situasjonsplanen, spesielt må tanker og prosessanlegg der farlige kjemikalier lagres eller håndteres, gis en tydelig merking. Dersom bedriften av sikringshensyn ønsker at deler av meldingen skal unntas offentlighet, må det fremgå hvilke deler dette er og hvorfor opplysningene ønskes unntatt. Dersom tilsynsmyndighetene aksepterer at informasjonen skal unntas, er det praktisk om denne informasjonen finnes som vedlegg til selve meldingen.

Til andre ledd:

Til bokstav a)

Det er ikke satt noen absolutt frist for når nyetablerte virksomheter skal sende melding. Med begrepet rimelig tid menes at det skal sendes melding så snart virksomheten har oversikt over de opplysningene som skal inngå i meldingen. Hensynet bak bestemmelsen er å gi myndighetene tilstrekkelig tid til å vurdere risikoen ved virksomheten, bl.a. om det foreligger fare for dominoeffekt. Meldingen behandles av alle aktuelle tilsynsmyndigheter, og virksomheten får en samlet tilbakemelding fra DSB. I vurderingen av hva som er rimelig tid må det tas hensyn til at myndighetene trenger tid for saksbehandling av meldingen, og at nye anlegg skal ha mottatt en tilbakemelding fra myndighetene før anlegget settes i drift.

Til bokstav b)

Dette gjelder virksomheter som allerede eksisterer, men som etter endring i beholdning av farlig kjemikalier blir omfattet av forskriften. Med rimelig tid menes det samme som i bokstav a.

Meldepliktige virksomheter skal oppdatere sin melding når det skjer endringer i henhold til § 10. Selv om det ikke skjer endringer i virksomheten, skal meldingen innsendes til myndighetene minst hvert femte år.

§ 7

STRATEGI FOR Å FOREBYGGE OG BEGRENSE STORULYKKER

Den ansvarlige for storulykkevirksomheten skal utarbeide et dokument som beskriver virksomhetens strategi for å forebygge og begrense storulykker. Strategien skal tilpasses virksomhetens art, risiko, størrelse og kompleksitet. Den skal beskrive virksomhetens overordnede mål og handlingsprinsipper, ledelsens rolle og ansvar samt arbeidet for systematisk og kontinuerlig å redusere storulykkerisikoen, jf. vedlegg III. Den ansvarlige skal sikre at strategien gjennomføres.

Strategien skal utarbeides innen følgende frister:

- a) for nye virksomheter, i rimelig tid før de farlige kjemikaliene tas inn på anlegget, og
- b) for virksomheter som endrer sine farlige kjemikalier eller øker sine mengder av farlige kjemikalier slik at virksomheten omfattes av forskriften, i rimelig tid før endringen skjer.

Strategidokumentet skal legges fram for tilsynsmyndighetene på forespørsel.

Den ansvarlige for virksomheten skal regelmessig gjennomgå og om nødvendig oppdatere strategien. Den skal minimum gjennomgå og oppdateres hvert femte år.

VEILEDNING

Strategien for å forebygge og begrense storulykker skal bestå både av en overordnet målsetting og en beskrivelse av hvordan den overordnede målsettingen skal nås. I beskrivelsen av virksomhetens handlingsprinsipper bør det fremkomme hvilke prinsipper som ligger til grunn for virksomhetens risikostyring, hvordan ressursene settes inn, hvordan arbeidet følges opp og rutiner for endring av strategien.

Strategien skal være et kortfattet, selvstendig dokument og skal beskrive sammenhengen mellom virksomhetens risiko- og farevurderinger og kravene til forebyggende og konsekvensreducerende tiltak. Strategien skal baseres på relevante storulykkescenarioer og risikoanalyser av disse. Omfanget skal være tilpasset virksomhetens art, størrelse, kompleksitet og risiko.

Strategien bør knyttes til kravene i internkontrollforskriften eller styringsforskriften og virksomhetens systematiske arbeid etter vedlegg III. Se også veiledning til § 4.

Med begrepet rimelig tid menes at strategien skal utarbeides så snart virksomheten har oversikt over de opplysningene som skal legges til grunn for strategien.

Dersom en virksomhet eller et konsern eier flere anlegg som er underlagt storulykkeforskriften, kan det utarbeides et felles overordnet strategidokument med lokale tilpasninger som en del av dette dokumentet. Eksempler på slike tilfeller kan være virksomheter eller konserner som eier eksplosivlagre eller tankanlegg for olje og gass.

§ 8

DOMINOEFFEKT

Den ansvarlige for storulykkevirksomheten skal i melding eller sikkerhetsrapport beskrive sine omgivelser slik at tilsynsmyndighetene kan identifisere virksomheter hvor det kan oppstå dominoeffekt. Virksomhet skal identifiseres som dominovirksomhet der sannsynligheten for eller konsekvensene av en storulykke vil være større på grunn av nærhet mellom virksomhetene, deres geografiske beliggenhet og deres beholdning av farlige kjemikalier.

Når fare for dominoeffekt mellom storulykkevirksomheter er identifisert, fatter Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap vedtak om at de berørte virksomhetene er identifisert som dominovirksomheter.

Storulykkevirksomheter som har mottatt vedtak i henhold til andre ledd, skal utveksle relevante opplysninger slik at de kan ta hensyn til den samlede risiko for storulykke i sitt systematiske arbeid for å:

a) forebygge og begrense konsekvensene av storulykker,

b) samarbeide om å informere allmennheten og nærliggende virksomheter, jf. § 12, og

c) samarbeide om å formidle tilstrekkelige opplysninger til relevante nød- og beredskapssetater og kommunen til bruk for eksterne beredskapsplaner.

VEILEDNING

Dominoeffekt i henhold til denne forskrift omfatter kun storulykkevirksomheter, og foreligger når:

- to eller flere storulykkevirksomheter er berørt, og
- en serie av ulykkeshendelser inntreffer, og
- hver ulykkeshendelse er en konsekvens av den foregående, og
- hvor konsekvensene øker og resulterer i storulykke

Til første ledd:

Virksomheten skal beskrive sine omgivelser og nærliggende storulykkevirksomheter, slik at tilsynsmyndighetene får tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger fare for dominoeffekt. Dominoeffekt kan inntre hvis egen virksomhet kan påvirke en nærliggende storulykkevirksomhet, men også hvis denne kan gi opphav til eller bidra til en storulykke i egen virksomhet. Dersom geografisk beliggenhet gjør at flom, skred eller andre naturskapte hendelser kan utløse uønsket hendelse i virksomheten, skal det også vurderes om slike hendelser kan medføre dominoeffekt i annen nærliggende storulykkevirksomhet.

Til andre ledd:

DSB fatter på vegne av alle tilsynsmyndighetene vedtak om identifikasjon av virksomhet med fare for dominoeffekt.

Til tredje ledd:

Dersom det er fattet vedtak om at det foreligger fare for dominoeffekt, skal virksomhetene gjensidig utveksle relevante opplysninger og dokumentasjon. Hensikten er at virksomhetene skal samordne tiltakene for å redusere fare for dominoeffekt og begrense konsekvensene hvis ulykke med dominoeffekt likevel inntreffer. Sentral dokumentasjon som bør utveksles er:

- risikovurderinger som omfatter helse, miljø og sikkerhet
- sikkerhetsrapport eller melding
- beredskapsplan
- erfaringer fra egne og felles øvelser
- informasjon om inntrufne uønskede hendelser og tilløp til slike

Virksomhetene må sørge for at informasjonen oppdateres og formidles på nytt dersom det skjer endringer av betydning for risiko. Dette gjelder også oppdaterte varslingsplaner. Utveksling av relevante opplysninger må kunne dokumenteres, jf. § 4. Samordningen av tiltak bør fremkomme i meldinger, sikkerhetsrapporter, beredskapsplaner og tilsvarende dokumentasjon. Det bør gjennomføres felles øvelser.

Virksomhetene skal samarbeide om å utarbeide informasjonsmateriell i henhold til § 12 og vedlegg V. Det må sikres entydig informasjon til allmennheten om hvordan den skal forholde seg ved en eventuell storulykke for at det ikke skal oppstå tvil om hvordan den enkelte skal opptre. All informasjon om forholdsregler ved en storulykke kan samles i en kortfattet felles brosjyre.

I tillegg til kravene i § 11 første ledd bokstav b, må dominovirksomheter også samarbeide om å informere nød- og beredskapsstatene og kommunen om:

- hvilke scenarioer som kan medføre dominoeffekt
- hvilke konsekvenser som totalt kan forventes

Hensikten er å gi disse etatene tilstrekkelig informasjon om aktuelle situasjoner, slik at de kan ta nødvendige forholdsregler med hensyn til mulig dominoeffekt.

§ 9

SIKKERHETSRAPPORT

Den ansvarlige for sikkerhetsrapportpliktig storulykkevirksomhet skal utarbeide sikkerhetsrapport for å dokumentere at:

- a) bestemmelsene i § 4 er oppfylt,**
- b) mulige scenarioer og risiko for storulykke er identifisert,**
- c) nødvendige tiltak er gjennomført for å redusere sannsynligheten for at storulykker inntreffer og for å begrense konsekvensene for mennesker, miljø og materielle verdier,**
- d) tilstrekkelig sikkerhet og pålitelighet er innarbeidet i planlegging, bygging, drift og vedlikehold av anlegg og infrastruktur som kan ha betydning for risikoen for storulykke,**
- e) det er utarbeidet intern beredskapsplan,**
- f) tilstrekkelige opplysninger er sendt relevante nød- og beredskapsstatene og kommunen som grunnlag for å utforme eksterne beredskapsplaner, og**
- g) arealplanmyndighetene er meddelt tilstrekkelige opplysninger for å kunne ta beslutning om plassering av nye eller utvikling av eksisterende aktiviteter nær virksomheten.**

Sikkerhetsrapporten skal minst inneholde alle opplysningene angitt i § 6 første ledd, vedlegg II og vedlegg III. Den skal navngi eventuelle eksterne bidragsyttere som har vært med på å utarbeide rapporten.

Sikkerhetsrapporten skal sendes Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i rimelig tid før det tas farlige kjemikalier inn på anlegget, eller type eller mengde farlige kjemikalier endres slik at virksomheten blir sikkerhetsrapportpliktig.

Sikkerhetsrapporten skal gjennomgås og om nødvendig oppdateres:

- a) minst hvert femte år,
- b) på virksomhetens initiativ, eller etter krav fra tilsynsmyndighetene dersom det er fremkommet nye opplysninger eller ny kunnskap om risiko og risikostyring, og
- c) snarest etter en storulykke eller tilløp til en storulykke.

Sikkerhetsrapporten skal sendes Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap så snart den er oppdatert, og uansett hvert femte år.

VEILEDNING

Sikkerhetsrapporten skal beskrive virksomheten og det systematiske arbeidet for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker på en slik måte at tilsynsmyndighetene kan se at kravene i §§ 4, 6, 7, 8, 9, 11 og 12 samt vedleggene II, III og IV er ivaretatt. Den ansvarlige skal gi en beskrivelse av relevante prosedyrer, rutiner, risikoanalyser, beredskapsplaner osv., men disse dokumentene skal ikke innsendes i sin helhet. Sikkerhetsrapporten skal gi en så fullstendig beskrivelse av de ulike tema som mulig. Dersom virksomheten ønsker å legge ved dokumenter fra sin internkontroll, bør slike vedlegg begrenses til det absolutt nødvendige.

Kravene til innhold i sikkerhetsrapporten finnes en rekke steder i storulykkeforskriften. I veiledningsteksten for de enkelte paragrafer og vedlegg er det gitt en nærmere beskrivelse av hva som forventes beskrevet i de ulike deler av sikkerhetsrapporten.

For å lette virksomhetenes arbeid med utarbeidelse av sikkerhetsrapport og myndighetenes gjennomgang av denne, er det utarbeidet en temaveiledning som angir hvordan en mulig oppbygging av en sikkerhetsrapport kan være. Hensikten er å sikre at alle tema som skal beskrives i sikkerhetsrapporten kommer med.

Til første ledd:

Til bokstav a)

Se veiledning til § 4.

Til bokstav b)

Sikkerhetsrapporten skal inneholde en kortfattet beskrivelse av aktuelle scenarioer for storulykke i virksomheten med konsekvenser for mennesker, miljø og materielle verdier. De identifiserte storulykkescenarioene, konsekvensene av disse og sannsynligheten for at de oppstår, samt de identifiserte initierende hendelsene skal dokumenteres slik at de kan brukes til å utarbeide grunnlag for blant annet

intern og ekstern beredskapsplanlegging og arealplanlegging. Se også vedlegg II nr. 4 og veiledning til denne.

Til bokstav c)

Dette skal omfatte tiltak for å redusere sannsynligheten for at uønskede hendelser oppstår (forebygge) og tiltak for å begrense konsekvensene hvis uønskede hendelser inntreffer (skadebegrensende, beredskap). Tiltakene kan også deles inn i organisatoriske (prosedyrer, opplæring, organisering) og tekniske/fysiske tiltak. En nærmere beskrivelse av slike tiltak er gitt i vedlegg II, nr. 5 og 6 og veiledningen til disse.

Til bokstav d)

Sikkerhetsrapporten skal beskrive hvilke valg virksomheten har gjort for å ivareta tilstrekkelig sikkerhet og pålitelighet.

Til bokstav e)

Virksomheten skal i sikkerhetsrapporten bekrefte at intern beredskapsplan er utarbeidet. Se også vedlegg II nr. 6 og veiledning til denne.

Til bokstav f)

Virksomheten skal i sikkerhetsrapporten bekrefte at tilstrekkelig informasjon er sendt relevante nød- og beredskapssetater og kommunen som grunnlag for å utforme eksterne beredskapsplaner. Dette er viktig for å sikre at det blir utarbeidet eksterne beredskapsplaner som ivaretar håndtering av identifiserte scenarioer i storulykkevirksomheter. Se også veiledningen til § 11 for utdyping av dette.

Til bokstav g)

For å sikre en forsvarlig utvikling i arealbruk rundt storulykkevirksomheten, er det viktig å etablere en dialog mellom arealplanmyndighet og virksomhet. Arealplanmyndighet er normalt kommunen, men også fylkeskommunen eller statlige etater kan være aktuelle. Opplysningene som oversendes arealplanmyndighetene bør inkludere virksomhetens navn, adresse, kartreferanse, hvilke kjemikalier som oppbevares og deres egenskaper, risiko for de ulike scenarioene med spesiell vekt på konsekvenser som kan inntreffe utenfor virksomhetens område. Virksomheten bør også beskrive og gi en vurdering av den risiko annen aktivitet i nærområdet kan bli utsatt for eller som kan påvirke storulykkerisikoen ved virksomheten. Slik annen aktivitet må inkludere nærliggende bedrifter, veier, jernbane, godsterminaler, flyplasser, kjøpesentre, barnehager, sykehjem osv. Virksomheten kan vurdere å oversende de deler av sikkerhetsrapporten som ivaretar den nødvendige informasjonen til arealplanmyndighetene, eventuelt at hele rapporten oversendes.

Sikkerhetsrapporten skal dokumentere at denne informasjonen er meddelt arealplanmyndighetene.

Til andre ledd:

Sikkerhetsrapporten skal navngi relevante organisasjoner som har vært med på å utarbeide rapporten. Med relevante organisasjoner menes eksterne bidragsytere som for eksempel konsulenter.

Til tredje ledd:

Med begrepet rimelig tid menes at det skal sendes sikkerhetsrapport så snart virksomheten har oversikt over de opplysningene som skal inngå i denne. Hensynet bak bestemmelsen er å gi myndighetene tilstrekkelig tid til å vurdere risikoen ved virksomheten, blant annet om det foreligger fare for dominoeffekt. Rapporten behandles av alle aktuelle tilsynsmyndigheter, og virksomheten får en samlet

tilbakemelding fra DSB. I vurderingen av hva som er rimelig tid, må det tas hensyn til at myndighetene trenger tid for saksbehandling av rapporten, og at nye anlegg skal ha mottatt en tilbakemelding fra myndighetene før anlegget settes i drift.

Til fjerde ledd:

Ved innsendelse av revidert rapport etter fjerde ledd bokstav a-c, forventes det at virksomheten sender en fullstendig rapport. Ved innsendelse av endret eller revidert sikkerhetsrapport til myndighetene, bør virksomheten opplyse om endringer eller revideringer som er gjort i den nye sikkerhetsrapporten i forhold til den forrige og tydelig merke av disse i sikkerhetsrapporten.

Rapportpliktige virksomheter skal også oppdatere sikkerhetsrapporten når det skjer endringer i henhold til § 10. Selv om det ikke skjer endringer i virksomheten, skal sikkerhetsrapporten oppdateres minst hvert femte år. Den oppdaterte rapporten skal sendes DSB.

Til bokstav a)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav b)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav c)

Sikkerhetsrapporten skal oppdateres for å trekke lærdom av en storulykke som har skjedd og tilløp til storulykke. Tilløp til storulykke er uhell som under ubetydelig endrede omstendigheter kunne ha ført til en storulykke.

§ 10

ENDRING AV STORULYKKEVIRKSOMHET

Dersom en storulykkevirksomhets anlegg, lagringssted, organisasjon, prosess eller farlige kjemikaliers egenskaper, tilstand eller mengde endres på en måte som kan ha betydelig innvirkning på risiko for storulykker, skal den ansvarlige for virksomheten gjennomgå og om nødvendig oppdatere dokumentasjonen etter §§ 4, 6, 7, 9 og vedlegg III. Dette gjelder også endringer som medfører at en meldepliktig virksomhet blir sikkerhetsrapportpliktig eller omvendt.

Den ansvarlige for virksomheten skal informere Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap om endringene før de foretas.

VEILEDNING

Endringer som omfattes av denne bestemmelsen, er endringer som kan ha betydelig positiv eller negativ innvirkning på risiko for storulykker. Med endringer skal forstås både organisatoriske og tekniske endringer i virksomheten i tillegg til endringer vedrørende de farlige stoffers egenskaper, tilstand eller mengde. Organisasjonsmessige endringer kan også være endringer som følge av eierskifte.

Ved endringer som nevnt i første ledd plikter virksomheten å gi informasjon til DSB. Denne informasjonen kan gis på følgende måte:

- a) som ren informasjon med påfølgende oppdatering av melding eller sikkerhetsrapport
- b) som oppdatering av melding eller sikkerhetsrapport

Endringer skal meddeles DSB før de foretas, slik at myndighetene kan vurdere eventuelt behov for særskilt oppfølging av endringen før denne iverksettes.

§ 11

BEREDSKAPSPLANER

Den ansvarlige for storulykkevirksomheten skal sørge for at:

- a) **det blir utarbeidet en intern beredskapsplan som beskriver de tiltakene som skal iverksettes for å begrense konsekvensene av hendelser som kan føre til en storulykke,**
- b) **relevante nød- og beredskapsetater og kommunen får tilstrekkelige opplysninger slik at disse kan utarbeide eksterne beredskapsplaner, og at**
- c) **beredskapsplanen tilpasses virksomhetens art, risiko, størrelse og kompleksitet.**

Den ansvarlige for ny storulykkevirksomhet skal innfri forpliktelsene beskrevet i første ledd bokstav a og b i rimelig tid, og senest én måned før driften påbegynnes eller det gjøres endringer i type eller mengde farlige kjemikalier.

Beredskapsplanen skal inneholde opplysningene angitt i vedlegg IV. Den interne beredskapsplanen skal utarbeides i samråd med ansatte i virksomheten og annet personell som er relevant i beredskapssammenheng.

Den ansvarlige for virksomheten skal sørge for at beredskapsplanen blir:

- a) **øvd og testet årlig. Alle elementer i planen skal være øvd og testet i løpet av en periode på tre år, og**

b) gjennomgått årlig og oppdatert ved endringer som har betydning for beredskapen, og uansett oppdatert minimum hvert tredje år. Ved gjennomgangen skal det tas hensyn til relevante endringer i virksomheten eller i berørt beredskapsetat, ny teknisk kunnskap og ny kunnskap om tiltak som må treffes i tilfelle av storulykker.

Den ansvarlige for virksomheten skal umiddelbart iverksette den interne beredskapsplanen dersom det oppstår en storulykke eller en ukontrollert hendelse som med rimelighet kan forventes å føre til en storulykke.

VEILEDNING

Beredskapsplanen skal ikke sendes tilsynsmyndighetene, med mindre en av myndighetene ber om det. Det må dokumenteres i sikkerhetsrapporten at kravene til beredskap i henhold til vedlegg II punkt 6 og vedlegg III punkt 5 er ivaretatt.

Virksomheter som omfattes av § 8 om dominoeffekt, anbefales å samarbeide om beredskapsplaner for å sikre at kravene i § 8 tredje ledd blir ivaretatt.

Dersom den interne beredskapen er avhengig av ekstern bistand enten fra private eller offentlige beredskapsinstanser, bør dette formaliseres gjennom skriftlige avtaler. Avtalene bør beskrive den bistand som kan forventes i form av personell og materiell og hvilken responstid bistanden vil ha.

Til første ledd:

Til bokstav a)

Ingen utfyllende kommentarer.

Til bokstav b)

Eksterne (offentlige) beredskapsplaner skal sikre en forsvarlig og hensiktsmessig involvering av de offentlige beredskapsressursene som for eksempel:

- brannvesen
- helsetjeneste (sykehus, ambulansetjeneste, fylkeslege)
- politi
- sivilforsvar
- kommune
- interkommunale utvalg mot akutt forurensning (IUA)

Virksomhetens og myndighetenes beredskapsplaner bør samordnes. Samordningen bør også omfatte samarbeid om varsling, organisering, innsatsplaner og tiltak, beredskapsutstyr og øvelser.

Oppdaterte opplysninger sendes til relevante nød- og beredskapsetater og kommunen. Opplysningene tilpasses det behovet den enkelte myndighet/etat har. Dette kan blant annet omfatte informasjon om virksomhetens beredskap, herunder organisering, varsling, kommunikasjon, aktuelle farlige kjemikalier og deres egenskaper, verneutstyr, virksomhetens eget materiell og personell, kjøreveier, kontaktperson ved ulykke og hvor ytterligere informasjon kan innhentes. For eksempel har brannvesenet behov for å

vite hva slags kjemikalier som forekommer og i hvilke mengder og hvor i virksomheten disse håndteres. Helsetjenesten vil ha behov for informasjon om kjemikaliene, gjerne i form av sikkerhetsdatablad. Alle nød- og beredskapssetatene vil kunne ha behov for situasjonsplaner, objektplaner, kart over infrastruktur, mv.

Nød- og beredskapssetatene og kommunen vil kunne orientere nærmere om sine planer og hvilke behov de har for informasjon fra virksomheten. Det er derfor nødvendig at virksomheten inviterer til dialog med nevnte parter.

Til bokstav c)

Sikkerhetsrapportpliktige virksomheter vil normalt ha behov for en mer omfattende beredskapsplan enn meldepliktige.

Til andre ledd:

Ingen utfyllende kommentarer.

Til tredje ledd:

Relevant personell i beredskapssammenheng kan være personell fra underleverandører med langtidssavtaler eller innleide, der disse driver en aktivitet som kan påvirke risiko for storulykke eller er bidragsyttere til beredskapen. Det kan også være at personell fra underleverandører eller innleide innehar relevant eller nødvendig kompetanse for å komplettere planen. En beredskapsplan må gjelde for alt relevant personell, uavhengig av om de er fast ansatte eller innleide.

Forøvrig gjelder generelle krav til samordning av HMS-arbeidet som gitt i internkontrollforskriften § 6. For petroleumsanleggene på land under styringsforskriften vil slik samordning blant annet følge av ordningen med påseplikt for operatøren.

Til fjerde ledd:

Til bokstav a)

Personellet må få informasjon og nødvendig opplæring for å kunne gjennomføre planen (se vedlegg III nr. 1). Beredskapen skal som et minimum kunne håndtere de relevante scenarioene beskrevet i vedlegg II nr. 4. Det er viktig at det øves årlig og at alle elementer i planen er øvd og testet i løpet av en periode på tre år, slik at det sikres at planen er hensiktsmessig og at beredskapen fungerer slik den er beskrevet i beredskapsplanen.

Med å øve forstås alle praktiske aktiviteter som vedlikeholder eller øker ferdighetene i å kunne håndtere scenarioene som kan inntreffe. Med testing forstås utprøving av viktige elementer i planen som for eksempel funksjonalitet av kritisk utstyr som vannpumper, brannbil og utleggingssystemer for lenser.

Øvelsene bør blant annet inkludere:

- varsling
- evakuering
- registrering av personell
- kommunikasjon/samband
- mønstring av innsatspersonell
- bekjemping, normalisering og eventuell sanering

Øvelse og testing av planene bør også inkludere samøvelser med eksterne nød- og beredskapssetater, kommunen og eventuelle nabovirksomheter. Dette vil sikre at interne og eksterne planer er i overensstemmelse og at ansvarsforholdene er klare. Samøvelsene bør også ta utgangspunkt i de relevante storulykkescenarioene.

Ved en ulykke må virksomheten påregne stor pågang av henvendelser fra befolkningen. Virksomheten bør derfor planlegge og øve hvordan pågangen fra publikum håndteres, samt hvordan varsling og informasjon til befolkningen kan gjennomføres for ikke å overbelaste kommunikasjonsnett.

Dersom beredskapsplaner endres, bør de testes på nytt.

Til bokstav b)

Med gjennomgått forstås en sjekk av at opplysningene i planen er korrekte i henhold til kravene i vedlegg IV. For eksempel kan dette gjelde informasjon om navn knyttet til spesielle funksjoner, telefonnumre og utstyr.

Bakgrunnen for en gjennomgang og oppdatering av beredskapsplanen kan være endringer i virksomheten, ny kunnskap og nye erfaringer om beredskap og håndtering av hendelser. Det må være rutiner for regelmessig oppdatering av blant annet varslingslister for å sikre at disse til enhver tid er korrekte.

§ 12

INFORMASJON TIL ALLMENNHEITEN OM SIKKERHETSTILTAK

Den ansvarlige for storulykkevirksomheten skal sikre at de opplysningene som er angitt i vedlegg V til enhver tid er oppdaterte og tilgjengelige for allmennheten, også elektronisk.

Den ansvarlige for en sikkerhetsrapportpliktig virksomhet skal i tillegg:

- a) regelmessig informere alle personer som kan bli berørt av en storulykke. Informasjonen skal gi tydelige og forståelige opplysninger om sikkerhetstiltak og hensiktsmessig atferd i tilfelle av en storulykke. Informasjonen skal gis uoppfordret og i best egnet form, og skal minst inneholde det som er angitt i vedlegg V. Informasjonen skal også gis til alle nærliggende virksomheter, de ansvarlige for alle nærliggende bygninger og områder med offentlig ferdsel, herunder barnehager, skoler og sykehus. Det skal sikres at informasjonen gjennomgås periodevis og oppdateres om nødvendig. Informasjonen skal gis minst én gang hvert femte år.**
- b) på forespørsel, gjøre sikkerhetsrapporten tilgjengelig for allmennheten. Dette gjelder ikke for informasjon i sikkerhetsrapporten:**

1. som det er påkrevd å hemmeligholde fordi offentlighet vil lette gjennomføringen av straffbare handlinger, utsette enkeltpersoner for fare eller lette gjennomføring av handlinger som kan skade deler av miljøet som er særlig utsatt eller som er truet av utryddelse
2. som angår tekniske innretninger og fremgangsmåter, samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde.

Dersom sikkerhetsrapporten inneholder informasjon som kan unntas i henhold til andre ledd bokstav b, skal den øvrige informasjonen gjøres tilgjengelig i en endret sikkerhetsrapport. En slik endret sikkerhetsrapport skal sendes Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

VEILEDNING

Generelt:

Plikten i første ledd gjelder alle storulykkevirksomheter. Virksomhetene må være bevisste på at de i informasjonen til allmennheten ikke gir ut informasjon som av sikringshensyn ikke bør være allment tilgjengelig, slik at det legges til rette for gjennomføring av straffbare handlinger.

Informasjonen skal være tilgjengelig på virksomhetens internettside, og skal også sendes ut på forespørsel.

Til andre ledd:

Til bokstav a)

Sikkerhetsrapportpliktige virksomheter må sørge for at informasjonen fremstilles på en hensiktsmessig måte og distribueres til de som kan bli berørt av en eventuell storulykke. Informasjonen må utformes slik at den ikke blir forvekslet med uadressert post som allmennheten kan reservere seg mot. For å sikre at informasjonen også når fram til institusjoner som sykehus, barnehager og skoler, må informasjonen gis direkte til disse, i tillegg til kommuneadministrasjonen. Det er ikke tilstrekkelig kun å legge ut informasjon på virksomhetens internettside.

Forskriften stiller ikke konkrete krav til utstrekning av området hvor informasjonen skal distribueres. Risikoanalysens beskrivelse av verste fall-scenario bør legges til grunn for fastsettelse av distribusjonsområde. Når det gjelder forurensning til vann og luft, bør det tas hensyn til at mange kan bli berørt, selv om allmennheten ikke vil være i direkte fare. Informasjonen skal distribueres til grunneiere i de tilfeller der naturområder kan bli berørt av en storulykke.

Forskriften stiller ikke krav til hvilken form informasjonen skal ha, jf. formuleringen «... best egnet form». Hvordan informasjonen skal utformes, må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Det kan være nyttig å samrå seg med kommunale myndigheter og nød- og beredskapsstatene. Faguttrykk som ikke er allment kjent i befolkningen, bør unngås. Det anbefales bruk av illustrasjoner for å synliggjøre risiko, fareavstander og mulige konsekvenser.

Undersøkelser har vist at informasjon som kort og presist beskriver hvordan befolkningen skal forholde seg i en nødsituasjon, blir tatt vare på og husket. Det kan derfor være hensiktsmessig å dele informasjonen i to:

- samle alle forholdsregler ved en storulykke i en kortfattet brosjyre, gjerne på et laminert ark
- en mer utfyllende informasjon om virksomheten, jf. øvrige punkter i vedlegg V

Eksempler på momenter som bør tas med under forholdsregler ved en storulykke er:

- varslingssignaler og/eller hvordan befolkningen vil bli varslet
- hvordan forholde seg ved varsel om man er ute eller inne
- kort beskrivelse av hvilke kjemikalier som representerer risiko og hvilke konsekvenser som kan forventes på mennesker og miljø

På forsiden av informasjonsmaterialet bør det klart fremgå at det inneholder viktige opplysninger til befolkningen i tilfelle en storulykke. Bruk av bilder som ufarliggjør virksomheten kan derfor virke mot sin hensikt da dette kan oppfattes som reklame og dermed bli kastet uten at det er lest.

I tillegg til trykt materiell og materiell tilgjengelig på internett, kan det være hensiktsmessig å gjennomføre nabomøter hvor befolkningen inviteres til virksomheten. Befolkningen har da mulighet til å stille spørsmål direkte. Slike møter kan også tilpasses spesielle målgrupper med særskilte behov for informasjon.

Til bokstav b) og tredje ledd

I henhold til bokstav b) kan allmennheten henvende seg til virksomheten for å få innsyn i sikkerhetsrapporten. Hvilken informasjon som kan unntas fra innsyn er angitt i bestemmelsen. Det er bare den informasjonen som følger av bokstav b) som kan unntas fra innsyn. Den øvrige informasjonen i sikkerhetsrapporten skal gjøres tilgjengelig i en endret sikkerhetsrapport, jf. § 12 tredje ledd. Endret sikkerhetsrapport skal sendes til DSB i tillegg til fullstendig sikkerhetsrapport i medhold av § 9.

Allmennheten har i tillegg adgang til å be om innsyn i sikkerhetsrapporter hos myndighetene i henhold til offentleglova.

§ 13

OPPLYSNINGER SOM STORULYKKEVIRKSOMHETEN SKAL FREMLEGGE FOR TILSYNSMYNDIGHETENE ETTER EN STORULYKKE

Den ansvarlige for storulykkevirksomheten skal så snart som praktisk mulig etter at en storulykke har inntruffet, underrette tilsynsmyndighetene. Den ansvarlige skal også underrette tilsynsmyndighetene om ulykkeshendelser og tilløp til ulykkeshendelser som under ubetydelig endrede omstendigheter kunne ha ført til storulykke. Underretningen skal skje i overensstemmelse med de krav som er stilt av de enkelte tilsynsmyndigheter.

Den ansvarlige skal, så snart som mulig etter at underretning om storulykken er gitt, gi supplerende informasjon til tilsynsmyndighetene om:

- a) omstendighetene ved ulykken,**
- b) farlige kjemikalier som er involvert,**
- c) opplysninger om ulykkens konsekvenser for mennesker, miljø og materielle verdier, og om**
- d) beredskapstiltak som er iverksatt.**

Den ansvarlige for virksomheten skal snarest mulig etter en storulykke utarbeide en rapport til tilsynsmyndighetene som beskriver:

- a) direkte og bakenforliggende årsaker til storulykken,**
- b) tiltak som er iverksatt for å redusere konsekvensene av ulykken på kort og lang sikt, og**
- c) tiltak som er iverksatt for å unngå at en slik ulykke oppstår igjen.**

Dersom videre undersøkelser avdekker forhold som endrer opplysninger og konklusjoner i rapporten, plikter den ansvarlige for virksomheten å oppdatere rapporten.

VEILEDNING

Varsling til nød- og beredskapsstatene omfattes ikke av den underretnings- og meldeplikt som omtales i denne bestemmelsen. Varslingsrutiner må være beskrevet i beredskapsplanen. Varsling skal alltid foretas først. Deretter skal tilsynsmyndighetene underrettes om storulykken.

En storulykke er definert som en hendelse der det inngår ett eller flere farlige kjemikalier, som oppstår i en storulykkevirksomhet og som får en ukontrollert utvikling som umiddelbart eller senere medfører en alvorlig fare for mennesker, miljø eller materielle verdier. En slik hendelse kan for eksempel være et utslipp, en brann eller en eksplosjon.

Storulykkevirksomheten plikter også å underrette tilsynsmyndighetene om alvorlige hendelser og tilløp til slike som kunne ha utviklet seg til en storulykke. Dette omfatter hendelser som virksomheten oppfatter å ha potensial for å utvikle seg til en storulykke. Ulykkeshendelser og tilløp til ulykkeshendelser som anses for å være av særskilt interesse for forebygging av storulykker og begrensnng av deres konsekvenser, bør meldes til tilsynsmyndighetene. Tilsynsmyndighetene kan be om utfyllende opplysninger om hendelsen.

I forbindelse med gransking av storulykker anbefales det at virksomheten gjennom bruk av systematisk granskingsmetodikk identifiserer læringsmomenter på ulike nivåer og for ulike prosesser i virksomheten. Det anbefales også bruk av aktiv og systematisk erfaringsoverføring fra sammenliknbare storulykker nasjonalt og internasjonalt.

VED STORULYKKE SKAL STORULYKKEVIRKSOMHETENE TA KONTAKT MED TILSYNSMYNDIGHETENE I TRE FASER:

Fase 1 – Umiddelbar underretning om storulykke:

I bestemmelsens første ledd kreves det at tilsynsmyndighetene skal underrettes så snart som praktisk mulig. Underretning skal gis etter at nød- og beredskapsstatene er varslet og det er rimelig klart at den uønskede hendelsen kan få et omfang som kan karakteriseres som storulykke. Denne første underretningen behøver ikke å inneholde detaljer om hva som er i ferd med å utvikle seg. Rutiner for denne første underretningen skal være innarbeidet i beredkapsplanen etter § 11.

Følgende tilsynsmyndigheter skal underrettes når hendelsen berører vedkommende myndighets ansvarsområde:

- Miljødirektoratet
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Arbeidstilsynet (det aktuelle regionskontor)
- Petroleumsstilsynet

Underretning til tilsynsmyndighetene i denne første fasen har som mål å informere myndighetene om ulykkens karakter, antatt omfang og mulige konsekvenser.

Fase 2 – Supplerende informasjon om storulykken:

Storulykkevirksomheten skal gi tilsynsmyndighetene ytterligere informasjon om ulykken så snart virksomheten har fått bedre oversikt over denne, selv om ulykken ikke er brakt under kontroll.

Bestemmelsens tredje ledd angir hva informasjonen bør inneholde. Slik informasjon kan gis telefonisk, på e-post eller på annen måte.

Fase 3 – Skriftlig rapport om storulykken:

Bestemmelsens fjerde ledd pålegger storulykkevirksomheten å utarbeide en rapport om ulykken, og sende denne til tilsynsmyndighetene.

Denne rapporten skal være skriftlig og fremlegges når virksomheten har fått rimelig oversikt over årsaken til ulykken. I rapporten må det beskrives både direkte og bakenforliggende årsaker til storulykken, omfanget, konsekvenser og hvilke tiltak storulykkevirksomheten vurderer som nødvendige for å redusere konsekvensene på kort og lang sikt. I rapporten må det beskrives hvilke tiltak som må iverksettes for å forebygge slike hendelser og de opplysninger som er nevnt i § 13 fjerde og femte ledd.

Dersom undersøkelser avdekker forhold som endrer opplysninger og konklusjoner i rapporten, sendes en oppdatert rapport til tilsynsmyndighetene når endringene er vesentlige.

Tilsynsmyndighetene for storulykkeforskriften kan i henhold til annet regelverk ha stilt ytterligere krav og kriterier for varsling av, og melding om ulykker.

Storulykker som blir meldt til myndighetene blir i samsvar med krav i Seveso III-direktivet rapportert til EU-kommisjonen.

§ 14

PÅLEGG OG TVANGSMULKT

Dersom en storulykkevirksomhet ikke leverer melding etter § 6 eller sikkerhetsrapport etter § 9 eller opplysningene eller dokumentasjonen er mangelfull, kan Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gi pålegg og ilegge tvangsmulkt dersom virksomheten ikke etterkommer pålegget.

VEILEDNING

Bestemmelsen har til hensikt å sikre at en virksomhet fremlegger tilfredsstillende melding eller sikkerhetsrapport etter § 6 eller § 9. DSB er i slike saker gitt vedtakskompetanse på vegne av alle tilsynsmyndighetene. Bruk av pålegg og tvangsmulkt forutsetter at tilsynsmyndighetene er enige. Bestemmelsen kan være aktuell å bruke når en virksomhet ikke har levert melding eller sikkerhetsrapport eller denne er mangelfull, og virksomheten ikke etterkommer tilsynsmyndighetenes krav om å levere en tilfredsstillende melding eller rapport i henhold til fastsatte frister.

§ 15

IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSBESTEMMELSER

Forskriften trer i kraft 1. juli 2016. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 17. juni 2005 nr. 672.

Fristen for å møte nye krav i forskriften er 1. juni 2017 for alle virksomheter som har vært underlagt forskrift 17. juni 2005 nr. 672.

Virksomheter som ved ikrafttredelsen av forskriften blir storulykkevirksomhet, skal innen 1. juni 2017:

- a) levere melding etter § 6 eller sikkerhetsrapport etter § 9 til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap,**
 - b) utarbeide strategi etter § 7, og**
 - c) utarbeide intern beredskapsplan etter § 11.**
-

VEILEDNING

Den generelle fristen for å etterkomme nye krav i forskriften, er 1. juni 2017, dvs. ett år fra forskriften trer i kraft. Dette gjelder uansett om virksomheten for første gang blir definert som storulykkevirksomhet ved forskriftens ikrafttredelse, eller om den var omfattet av forskrift 17. juni 2005 (tidligere storulykeforskrift). Med dette forstås følgende:

- Storulykkevirksomheter som har levert melding før 1. juni 2012 skal innen 1. juni 2017 levere oppdatert melding etter § 6 til DSB.
- Storulykkevirksomheter som har levert melding eller sikkerhetsrapport etter 1. juni 2012 skal levere oppdatert melding eller sikkerhetsrapport 5 år fra dato for siste melding eller sikkerhetsrapport til DSB, eller før dette ved endringer jf. § 10.
- Storulykkevirksomheter som ved ikrafttredelsen av forskriften går fra å være meldepliktig etter § 6 til å bli sikkerhetsrapportpliktig etter § 9 på grunn av endringer i forskriftens vedlegg I, skal innen 1. juni 2017 levere sikkerhetsrapport etter § 9.

En storulykkevirksomhet som ikke endrer status ved ikrafttredelse av ny forskrift, skal sende inn oppdatert melding eller sikkerhetsrapport i samsvar med § 6 eller § 9 i forskriften. Med endret status menes endring fra meldepliktig til sikkerhetsrapportpliktig virksomhet eller omvendt.

VEDLEGG I FARLIGE KJEMIKALIER

Farlige kjemikalier omfattet av fareklasser og tilhørende farekategorier oppført i del 1 kolonne 1 er underlagt mengdegrensene fastsatt i kolonne 2 og 3. Dersom et farlig kjemikalie er omfattet av del 1 og også er oppført i del 2, gjelder mengdegrensene fastsatt i del 2 kolonne 2 og 3.

Merknader til vedlegg I gir viktig informasjon og er en del av forskriftsbestemmelsen. Merknad 1 – 6 er generelle merknader, øvrige merknader knytter seg til særskilte punkter i vedleggets Del 1 og Del 2.

Mengdegrensene i kolonne 2 og 3 skal baseres på tankens eller beholderens volum omregnet i tonn.

Unntatt fra dette er flytende gasser hvor beregning av mengde baseres på tankens eller beholderens spesifiserte fyllingsgrad. For LPG og LNG skal det legges til grunn at 50 tonn er innholdet i en tank på 120 m³, uavhengig av fyllingsgrad, tetthet og tankens spesifikasjon. For LPG skal det legges til grunn at 200 tonn er innholdet i en tank på 470 m³, og for LNG at 200 tonn er innholdet i en tank på 495 m³.

Del 1 Klasser og tilhørende kategorier av farlige kjemikalier

Denne del omfatter alle farlige kjemikalier som faller inn under fareklasser og tilhørende farekategorier oppført i kolonne 1:

KOLONNE 1	KOLONNE 2	KOLONNE 3
Fareklasser og tilhørende farekategorier i samsvar med forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)	Mengdegrense (i tonn) for	
	Meldepliktig virksomhet, jf. § 6	Sikkerhetsrapport- pliktig virksomhet, jf. § 9
AVSNITT H – HELSEFARER		
H1 AKUTT GIFTIGHET kategori 1, alle eksponeringsveier	5	20
H2 AKUTT GIFTIGHET – Kategori 2, alle eksponeringsveier – Kategori 3, eksponering ved innånding – se merknad 7	50	200
H3 STOT (Specific Target Organ Toxicity), GIFTVIRKNING PÅ BESTEMTE ORGANER – ENKELTEKSPONERING STOT SE kategori 1	50	200

KOLONNE 1	KOLONNE 2	KOLONNE 3
Fareklasser og tilhørende farekategorier i samsvar med forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)	Mengdegrense (i tonn) for	
	Meldepliktig virksomhet, jf. § 6	Sikkerhetsrapportpliktig virksomhet, jf. § 9
AVSNITT P – FYSISKE FARER		
P1a EKSPLOSIVE VARER (se merknad 8) – Ustabile eksplosive varer eller – Eksplosive varer, faregruppe 1.1, 1.2, 1.3, 1.5 eller 1.6 eller – Stoffer, stoffblandinger eller artikler som inneholder slike, som har eksplosive egenskaper i henhold til framgangsmåte A.14 i forordning (EF) nr. 440/2008 (se merknad 9), og som ikke hører inn under fareklassene Organiske peroksidier eller Selvreaktive stoffer og stoffblandinger	10	50
P1b EKSPLOSIVE VARER (se merknad 8) Eksplosive varer, faregruppe 1.4 (se merknad 10)	50	200
P2 BRANNFARLIGE GASSER Brannfarlige gasser, kategori 1 eller 2	10	50
P3a BRANNFARLIGE AEROSOLER (se merknad 11.1) Brannfarlige aerosoler kategori 1 eller 2, omfatter brannfarlige gasser i kategori 1 eller 2 eller brannfarlige væsker i kategori 1	150 (<i>netto</i>)	500 (<i>netto</i>)
P3b BRANNFARLIGE AEROSOLER (se merknad 11.1) Brannfarlige aerosoler kategori 1 eller 2, omfatter verken brannfarlige gasser i kategori 1 eller 2 eller brannfarlige væsker i kategori 1 (se merknad 11.2)	5 000 (<i>netto</i>)	50 000 (<i>netto</i>)
P4 OKSIDERENDE GASSER Oksiderende gasser, kategori 1	50	200
P5a BRANNFARLIGE VÆSKER – Brannfarlige væsker, kategori 1, eller – Brannfarlige væsker, kategori 2 eller 3, som oppbevares ved en temperatur over sitt kokepunkt, eller – Andre væsker med flammepunkt ≤ 60 °C som oppbevares ved en temperatur over sitt kokepunkt (se merknad 12)	10	50
P5b BRANNFARLIGE VÆSKER – Brannfarlige væsker, kategori 2 eller 3, der det ved særskilte prosessforhold som f.eks. høyt trykk og høy temperatur kan oppstå fare for storulykker, eller – Andre væsker med flammepunkt ≤ 60 °C, der det ved særskilte prosessforhold som f.eks. høyt trykk og høy temperatur kan oppstå fare for storulykker (se merknad 12)	50	200
P5c BRANNFARLIGE VÆSKER Brannfarlige væsker, kategori 2 eller 3, som ikke omfattes av P5a og P5b	5 000	50 000

VEDLEGG I FARLIGE KJEMIKALIER

KOLONNE 1	KOLONNE 2	KOLONNE 3
Fareklasser og tilhørende farekategorier i samsvar med forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)	Mengdegrense (i tonn) for	
	Meldepliktig virksomhet, jf. § 6	Sikkerhetsrapportpliktig virksomhet, jf. § 9
P6a SELVREAKTIVE STOFFER OG STOFFBLANDINGER og ORGANISKE PEROKSIDER Selvreaktive stoffer og stoffblandinger, type A eller B, eller organiske peroksider, type A eller B	10	50
P6b SELVREAKTIVE STOFFER OG STOFFBLANDINGER og ORGANISKE PEROKSIDER Selvreaktive stoffer og stoffblandinger, type C, D, E eller F, eller organiske peroksider, type C, D, E eller F	50	200
P7 PYROFORE VÆSKER OG FASTE STOFFER Pyrofore væsker, kategori 1 Pyrofore faste stoffer, kategori 1	50	200
P8 OKSIDERENDE VÆSKER OG FASTE STOFFER Oksiderende væsker, kategori 1, 2 eller 3, eller Oksiderende faste stoffer, kategori 1, 2 eller 3	50	200
Avsnitt E – MILJØFARER		
E1 Farlig for vannmiljøet i Akutt 1 kategori 1 eller Kronisk kategori 1	100	200
E2 Farlig for vannmiljøet i Kronisk kategori 2	200	500
Avsnitt O – ANDRE FARER		
O1 Stoffer eller stoffblandinger med faresetning EUH014	100	500
O2 Stoffer og stoffblandinger som ved kontakt med vann utvikler brannfarlige gasser, kategori 1	100	500
O3 Stoffer eller stoffblandinger med faresetning EUH029	50	200

DEL 2 SPESIFISERTE FARLIGE KJEMIKALIER

Denne del omfatter navngitte farlige kjemikalier oppført i kolonne 1:

KOLONNE 1		KOLONNE 2	KOLONNE 3
		Mengdegrense (i tonn) for	
		Meldepliktig virksomhet, jf. § 6	Sikkerhetsrapport- pliktig virksomhet, jf. § 9
Farlige kjemikalier	CAS-nummer ⁽¹⁾		
1. Ammoniumnitrat (se merknad 13)	—	5 000	10 000
2. Ammoniumnitrat (se merknad 14)	—	1 250	5 000
3. Ammoniumnitrat (se merknad 15)	—	350	2 500
4. Ammoniumnitrat (se merknad 16)	—	10	50
5. Kaliumnitrat (se merknad 17)	—	5 000	10 000
6. Kaliumnitrat (se merknad 18)	—	1 250	5 000
7. Arsenpentoksid, arsen(V)-syre og/ eller -salter	1303-28-2	1	2
8. Arsentrioksid, arsen(III)-syrling og/ eller -salter	1327-53-3		0,1
9. Brom	7726-95-6	20	100
10. Klor	7782-50-5	10	25
11. Nikkelforbindelser i pulverform som kan innåndes: nikkelmonoksid, nikkeldioksid, nikkelsulfid, trinikkeldisulfid, dinikkeltrioksid	—		1
12. Etylenimin	151-56-4	10	20
13. Fluor	7782-41-4	10	20
14. Formaldehyd (konsentrasjon > 90 %)	50-00-0	5	50
15. Hydrogen	1333-74-0	5	50
16. Hydrogenklorid (flytende gass, vannfri)	7647-01-0	25	250
17. Blyalkyler	—	5	50
18. Brannfarlige flytende gasser, kategori 1 eller 2 (herunder LPG og LNG) og naturgass (se merknad 19)	—	50	200
19. Acetylen	74-86-2	5	50
20. Etylenoksid	75-21-8	5	50
21. Propylenoksid	75-56-9	5	50
22. Metanol	67-56-1	500	5 000
23. 4,4'-metylenbis(2-kloranilin) og/ eller dets salter i pulverform	101-14-4		0,01
24. Metylisocyanat	624-83-9		0,15
25. Oksygen	7782-44-7	200	2 000

VEDLEGG I FARLIGE KJEMIKALIER

KOLONNE 1		KOLONNE 2	KOLONNE 3
		Mengdegrense (i tonn) for	
		Meldepliktig virksomhet, jf. § 6	Sikkerhetsrapportpliktig virksomhet, jf. § 9
Farlige kjemikalier	CAS-nummer ⁽¹⁾		
26. 2,4-toluendiisocyanat 2,6-toluendiisocyanat	584-84-9 91-08-7	10	100
27. Karbonyldiklorid (fosgen)	75-44-5	0,3	0,75
28. Arsenetrihydrid (arsin)	7784-42-1	0,2	1
29. Fosfortrihydrid (fosfin)	7803-51-2	0,2	1
30. Svoveldiklorid	10545-99-0		1
31. Svoveltrioksid	7446-11-9	15	75
32. Polyklordibenzofuran og polyklordibenzodioksin (herunder TCDD), beregnet i TCDD-ekvivalenter (se merknad 20)	—		0,001
33. Følgende kreftframkallende stoffer eller stoffblandinger som inneholder følgende kreftframkallende stoffer i konsentrasjoner over 5 vektprosent: 4-aminobifenyl og/eller dets salter, benzotriklorid, benzidin og/eller dets salter, bis(klormetyl)eter, klormetylmetyleter, 1,2-dibrometan, dietylsulfat, dimetylsulfat, dimetylkarbamoylklorid, 1,2-dibrom-3-klorpropan, 1,2-dimetylhydrazin, dimetylnitrosamin, heksametylfosforsyretriamid, hydrazin, 2-naftylamin og/eller dets salter, 4-nitrobifenyl og 1,3-propansulton.	—	0,5	2
34. Petroleumprodukter og alternative brensler a) bensiner og naftaer, b) parafiner (herunder jetdrivstoff), c) gassoljer (herunder dieseloljer, lette fyringsoljer og gassoljeblandinger) d) tunge fyringsoljer e) avfall av oljer og flytende brensel, som nevnt i avfallsforskriften kapittel 11 vedlegg 1 hovedkategori 13, herunder spillolje f) alternative brensler inkludert flytende avfallsbaserte brensler som tjener samme formål og har tilsvarende egenskaper når det gjelder brennbarhet og miljøfare som produktene nevnt i bokstav a – d.	—	2 500	25 000
35. Ammoniakk, vannfri	7664-41-7	50	200

VEDLEGG I FARLIGE KJEMIKALIER

KOLONNE 1		KOLONNE 2	KOLONNE 3
		Mengdegrense (i tonn) for	
Farlige kjemikalier	CAS-nummer ⁽¹⁾	Meldepliktig virksomhet, jf. § 6	Sikkerhetsrapportpliktig virksomhet, jf. § 9
		36. Bortrifluorid	7637-07-2
37. Hydrogensulfid	7783-06-4	5	20
38. Piperidin	110-89-4	50	200
39. Bis(2-dimetylaminoetyl)(metyl)amin	3030-47-5	50	200
40. 3-(2-etylheksyloksy)propylamin	5397-31-9	50	200
41. Blandinger(*) av natriumhypokloritt klassifisert som farlig for vannmiljøet, akutt kategori 1 [H400], som inneholder mindre enn 5 % aktivt klor og som ikke er klassifisert under noen av de andre farekategoriene i del 1 i vedlegg I. (*) Forutsatt at stoffblandingen, dersom natriumhypokloritt ikke er til stede, ikke ville bli klassifisert som farlig for vannmiljøet, akutt kategori 1 [H400].		200	500
42. Propylamin (se merknad 21)	107-10-8	500	2 000
43. Tertbutylakrylat (se merknad 21)	1663-39-4	200	500
44. 2-metyl-3-butennitril (se merknad 21)	16529-56-9	500	2 000
45. Tetrahydro-3,5-dimetyl-1,3,5-tiadiazin-2-tion (Dazomet) (se merknad 21)	533-74-4	100	200
46. Metylakrylat (se merknad 21)	96-33-3	500	2 000
47. 3-metylpyridin (se merknad 21)	108-99-6	500	2 000
48. 1-brom-3-klorpropan (se merknad 21)	109-70-6	500	2 000

⁽¹⁾ CAS-nummeret er angitt til orientering.

MERKNADER TIL VEDLEGG I

1. Kjemikalier og stoffblandinger er klassifisert i samsvar med forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP).
2. Stoffblandinger skal behandles på samme måte som rene stoffer forutsatt at de er innenfor konsentrasjonsgrensene fastsatt i henhold til deres egenskaper i henhold til forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) eller dens siste tilpasning til den tekniske utvikling, med mindre en prosentvis sammensetning eller andre beskrivelser er særskilt oppgitt.
3. Mengdegrensene oppført ovenfor skal forstås som mengdegrenser per virksomhet.

Mengdene som skal tas i betraktning ved anvendelsen av de relevante paragrafer, er de maksimumsmengder som forekommer eller kan forekomme på et hvilket som helst tidspunkt. Farlige kjemikalier som forekommer i en virksomhet bare i mengder tilsvarende eller mindre enn 2 % av den relevante mengdegrense, skal ikke tas i betraktning ved beregningen av samlet tilstedeværende mengde dersom de er plassert på en slik måte innenfor virksomheten at de ikke kan utløse en storulykke andre steder på virksomhetens område.

4. Følgende regler om summering av farlige kjemikalier eller grupper av farlige kjemikalier får anvendelse der de har relevans:

Dersom det ved en virksomhet ikke finnes ett enkelt kjemikalie i en mengde større enn eller lik de relevante mengdegrensene, gjelder følgende beregningsmåte for å avgjøre om virksomheten omfattes av de relevante kravene i forskriften.

Forskriften gjelder for sikkerhetsrapportpliktige virksomheter dersom summen av

$$q_1/Q_{U1} + q_2/Q_{U2} + q_3/Q_{U3} + q_4/Q_{U4} + q_5/Q_{U5} + \dots \text{ er større enn eller lik } 1,$$

der q_x = den tilstedeværende mengden av farlig kjemikalie x (eller fareklasse av farlige kjemikalier) som faller inn under del 1 eller 2 i dette vedlegg,

og Q_{Ux} = den relevante mengdegrensen for farlig kjemikalie eller fareklasse x fra kolonne 3 i del 1 eller fra kolonne 3 i del 2 i dette vedlegg.

Forskriften gjelder for meldepliktige virksomheter dersom summen av

$$q_1/Q_{L1} + q_2/Q_{L2} + q_3/Q_{L3} + q_4/Q_{L4} + q_5/Q_{L5} + \dots \text{ er større enn eller lik } 1,$$

der q_x = den tilstedeværende mengden av farlig kjemikalie x (eller fareklasse av farlige kjemikalier) som faller inn under del 1 eller 2 i dette vedlegg,

og Q_{Lx} = den relevante mengdegrensen for farlig kjemikalie eller fareklasse x fra kolonne 2 i del 1 eller fra kolonne 2 i del 2 i dette vedlegg.

Denne regelen skal brukes for å vurdere helsefare, fysisk fare og miljøfare. Den må derfor anvendes tre ganger:

- a) til summering av farlige kjemikalier nevnt i del 2 og klassifisert som akutt giftige, kategori 1, 2 eller 3 (ved innånding) eller STOT SE kategori 1, sammen med farlige kjemikalier som faller inn under avsnitt H, nr. H1–H3 i del 1,
- b) til summering av farlige kjemikalier nevnt i del 2 og klassifisert som eksplosive, brannfarlige gasser, brannfarlige aerosoler, oksiderende gasser, brannfarlige væsker, selvreaktive kjemikalier og stoffblandinger, organiske peroksider, pyrofore væsker og faste stoffer, oksiderende væsker og faste stoffer, sammen med farlige kjemikalier som faller inn under avsnitt P, nr. P1–P8 i del 1, og
- c) til summering av farlige stoffer nevnt i del 2 og klassifisert som farlige for vannmiljøet, akutt kategori 1, kronisk kategori 1 eller kronisk kategori 2, sammen med farlige kjemikalier som faller inn under avsnitt E, nr. E1 og E2 i del 1.

De relevante bestemmelsene i forskriften får anvendelse dersom en av summene oppnådd ved bokstav a), b) eller c) er større enn eller lik 1.

5. Dersom det i en virksomhet forekommer, eller kan forekomme, farlige kjemikalier som ikke omfattes av forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP), herunder avfall, og det er en mulighet for at disse kjemikaliene kan forårsake storulykker på grunn av særskilte forhold i virksomheten, skal disse kjemikaliene foreløpig klassifiseres i den mest analoge kategorien eller som det mest analoge navngitte farlige kjemikaliet som omfattes av denne forskrift.
6. For farlige kjemikalier med egenskaper som innebærer klassifisering i mer enn én kategori, skal kategorien med lavest mengdegrense benyttes. Ved anvendelsen av regelen i merknad 4 skal imidlertid den laveste mengdegrensen for hver gruppe av kategorier i merknad 4a), 4b) og 4c) for den aktuelle klassifiseringen benyttes.
7. Farlige kjemikalier som inngår i fareklassen Akutt giftighet, kategori 3, gjennom munnen (H 301) skal falle inn under nr. H2 AKUTT GIFTIGHET i de tilfeller der de ikke kan klassifiseres verken ut fra akutt giftighet ved innånding eller akutt giftighet ved hudkontakt, eksempelvis fordi det mangler entydige data om giftighet ved innånding eller hudkontakt.
8. Farekategori eksplosive varer omfatter eksplosive produkter (se avsnitt 2.1 i vedlegg I til forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) Dersom mengden av det eksplosive stoffet eller den eksplosive stoffblandingen som inngår i produktet er kjent, skal det tas hensyn til denne mengden for denne forskriftens formål. Dersom mengden av det eksplosive stoffet eller den eksplosive stoffblandingen som inngår i produktet, ikke er kjent, skal hele produktet anses som eksplosiv vare for denne forskriftens formål.
9. Det er bare nødvendig å teste stoffers og stoffblandingers eksplosive egenskaper dersom framgangsmåten ved kartlegging i henhold til tillegg 6, del 3 i FNs anbefalinger for transport av

farlig gods: forsøkshåndbøker og kriterier ⁽¹⁾ viser at stoffet eller stoffblandingen kan ha eksplosive egenskaper.

10. Dersom eksplosive varer i faregruppe 1.4 pakkes ut eller ompakkes, skal de klassifiseres i nr. P1a dersom det ikke kan vises at faren fortsatt tilsvarer faregruppe 1.4 i henhold til forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP).
- 11.1. Brannfarlige aerosoler klassifiseres i samsvar med forskrift om aerosolbeholdere 1. mars 1996 nr. 229 ⁽²⁾. «Ekstremt brannfarlige» og «brannfarlige» aerosoler i henhold til direktiv 75/324/EØF tilsvarer brannfarlige aerosoler i kategori 1 og 2 i forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP).
- 11.2 For å kunne benytte denne må det dokumenteres at aerosolbeholderen ikke inneholder brannfarlige gasser i kategori 1 eller 2 eller brannfarlige væsker i kategori 1.
12. I henhold til nr. 2.6.4.5 i vedlegg I til forskrift 16. juni 2012 nr 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) behøver væsker med et flammepunkt over 35 °C ikke å klassifiseres i kategori 3 dersom det er oppnådd negative resultater i L.2-forsøket med vedvarende forbrenning, beskrevet i del III, avsnitt 32 i FNs forsøkshåndbøker og kriterier. Dette gjelder imidlertid ikke ved endrede forhold slik som høy temperatur eller høyt trykk, og slike væsker inngår derfor i denne.
13. Ammoniumnitrat (5 000/10 000): gjødsel som er i stand til selvoppholdende nedbryting.

Dette gjelder blandet/sammensatt gjødsel basert på ammoniumnitrat (blandet/sammensatt gjødsel inneholder ammoniumnitrat med fosfat og/eller kalium) som er i stand til selvoppholdende nedbryting i henhold til FNs trau-test (FNs forsøkshåndbøker og kriterier, del III punkt 38.2), og der nitrogeninnholdet som følge av ammoniumnitrat er

- mellom 15,75⁽³⁾ og 24,5⁽⁴⁾ vektprosent, og et samlet innhold stoffer som kan forbrennes/organiske stoffer som enten ikke overstiger 0,4 %, eller som oppfyller kravene i vedlegg III-2 til europaparlaments- og rådsdirektiv (EF) nr. 2003/2003 av 13. oktober 2003 om gjødsel⁽⁵⁾,
- 15,75 vektprosent eller mindre, og ingen begrensning av brannfarlige materialer.

14. Ammoniumnitrat (1 250/5 000): gjødselkvalitet

Dette gjelder for enkel ammoniumnitratbasert gjødsel og ammoniumnitratbasert blandet/sammensatt gjødsel som oppfyller kravene i forskrift 4. juli 2003 nr. 1063 om handel med gjødsel og kalkingsmidler og der nitrogeninnholdet som følge av ammoniumnitrat er

¹ Nærmere opplysninger om når testing ikke er nødvendig finnes i beskrivelsen av framgangsmåte A.14, se kommisjonsforordning (EF) nr. 440/2008 av 30. mai 2008 om fastsettelse av forsøksmetoder i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH) (EUT L 142 av 31.5.2008, s. 1).

² EFT L 147 av 9.6.1975, s. 40.

³ 15,75 vektprosent nitrogen som følge av ammoniumnitrat tilsvarer 45 % ammoniumnitrat.

⁴ 24,5 vektprosent nitrogen som følge av ammoniumnitrat tilsvarer 70 % ammoniumnitrat.

⁵ EUT L 304 av 21.11.2003, s. 1.

- høyere enn 24,5 vektprosent, bortsett fra blandinger av enkel ammoniumnitratbasert gjødsel med dolomitt, kalkstein og/eller kalsiumkarbonat med en renhet på minst 90 %,
- høyere enn 15,75 vektprosent for blandinger av ammoniumnitrat og ammoniumsulfat,
- høyere enn 28⁽⁶⁾ vektprosent for blandinger av enkel ammoniumnitratbasert gjødsel med dolomitt, kalkstein og/eller kalsiumkarbonat med en renhet på minst 90 %.

15. Ammoniumnitrat (350/2 500): teknisk kvalitet

Dette gjelder ammoniumnitrat og blandinger av ammoniumnitrat der innholdet av nitrogen som følge av ammoniumnitrat er

- mellom 24,5 og 28 vektprosent, og der innholdet av brennbare stoffer ikke overstiger 0,4 %,
- over 28 vektprosent, og der innholdet av brennbare stoffer ikke overstiger 0,2 %.

Det gjelder også vannholdige ammoniumnitratløsninger der konsentrasjonen av ammoniumnitrat utgjør mer enn 80 vektprosent.

16. Ammoniumnitrat (10/50): materiale som ikke oppfyller spesifikasjonene (vrak-vare) og gjødsel som ikke oppfyller kravene i detonasjonstesten.

Dette gjelder

- materiale som er vraket under produksjonsprosessen og som ikke oppfyller kravene i merknad 14 og 15
- ammoniumnitrat og blandinger av ammoniumnitrat, enkel ammoniumnitratbasert gjødsel og ammoniumnitratbasert blandet/sammensatt gjødsel som er eller har blitt returnert:
 - fra sluttbrukeren til en produsent, fordi de ikke lenger oppfyller kravene i merknad 14 og 15, eller
 - til et anlegg for midlertidig lagring eller bearbeiding for å omarbeides, resirkuleres eller behandles for sikker bruk, fordi de ikke lenger oppfyller kravene i merknad 14 og 15.
- gjødsel nevnt i første strekpunkt i merknad 13 og i merknad 14 til dette vedlegg som ikke oppfyller kravene i vedlegg III-2 til forskrift 4. juli 2003 nr. 1063 om handel med gjødsel og kalkingsmidler.

17. Kaliumnitrat (5 000/10 000)

Dette gjelder kompositt kaliumnitratbasert gjødsel (i pellets- eller granulatform) som har de samme farlige egenskaper som rent kaliumnitrat.

⁶ 28 vektprosent nitrogen som følge av ammoniumnitrat tilsvarer 80 % ammoniumnitrat.

VEDLEGG I FARLIGE KJEMIKALIER

18. Kaliumnitrat (1 250/5 000)

Dette gjelder kompositt kaliumnitratbasert gjødsel (i krystallform) som har de samme farlige egenskaper som rent kaliumnitrat.

19. Oppgradert biogass

Klassifiseres under nr. 18 i del 2 av vedlegg I dersom den er bearbeidet i samsvar med gjeldende standarder for rensed og oppgradert biogass som sikrer en kvalitet som er likeverdig med kvaliteten på naturgass, herunder når det gjelder metaninnhold, og inneholder maksimalt 1 % oksygen.

20. Polyklordibenzofuraner og polyklordibenzodioksiner

Mengdene av polyklordibenzofuraner og polyklordibenzodioksiner beregnes ved hjelp av følgende vektfactorer:

WHO 2005 TEF			
2,3,7,8-TCDD	1	2,3,7,8-TCDF	0,1
1,2,3,7,8-PeCDD	1	2,3,4,7,8-PeCDF	0,3
		1,2,3,7,8-PeCDF	0,03
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1		
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1	1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1	1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1
		1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01	2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1
OCDD	0,0003	1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01
		1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01
		OCDF	0,0003
(T = tetra, Pe = penta, Hx = hekso, Hp = hepta, O = okta)			
Referanse: Van den Berg et al: The 2005 World Health Organisation Re-evaluation of Human and Mammalian Toxic Equivalency Factors for Dioxins and Dioxin-like Compounds			

21. Dersom dette farlige kjemikalie faller inn under kategori P5a Brannfarlige væsker eller P5b Brannfarlige væsker benyttes forskriftens laveste mengdegrense.

VEILEDNING TIL VEDLEGG I – FARLIGE KJEMIKALIER

Dette vedlegget omhandler forekomst av farlige kjemikalier i storulykkevirksomheter, og fastsetter de grenseverdier som avgjør om en virksomhet omfattes av forskriften. Grenseverdiene i tabellenes kolonne 2 og kolonne 3 avgjør om virksomheten er meldepliktig storulykkevirksomhet etter § 6 eller sikkerhetsrapportpliktig storulykkevirksomhet etter § 9.

Med forekomst av farlige kjemikalier menes den mengden som maksimalt kan forekomme i virksomheten. Dette kan omfatte farlige stoffer på tank, i lagre, prosessutstyr og rør. Tomme og fulle tanker og beholdere likestilles ved beregning av lagrede mengder kjemikalier.

Hovedregelen er at mengdegrensene i kolonne 2 og 3 er basert på tankens og beholderens volum omregnet i tonn. Når det gjelder flytende gasser skal beregningen av mengde farlig kjemikalie baseres på tankenes og beholdernes kapasitet. Med kapasitet menes tankens væskevolum ved spesifisert fyllingsgrad. Med spesifisert fyllingsgrad menes den maksimale fyllingsgrad som er angitt i den standard tanken er bygd etter, eller i dokumentasjon fra den som har produsert eller eventuelt modifisert tanken. Unntatt fra dette er LPG og LNG hvor det er gitt spesifikke grenser for hvilke tankvolum som tilsvarer 50 (kolonne 2) og 200 tonn (kolonne 3). Dette er en type anlegg som det er mange av i Norge, og unntaket er gjort for at alle parter skal ha en klar og enkel regel å forholde seg til.

Ved lagring av eksplosiver vil det være tillatelse til oppbevaring som setter ramme for hva som maksimalt kan forekomme.

Farlige kjemikalier som er omfattet av farekategoriene oppført i del 1 kolonne 1 er underlagt mengdegrensene fastsatt i del 1 kolonne 2 og 3. Dersom et farlig kjemikalie er omfattet av del 1, men også er listet opp som spesifisert farlig kjemikalie i del 2, gjelder mengdegrensene fastsatt i del 2 kolonne 2 og 3.

Dersom virksomheten kan dokumentere at et kjemikalie som er omfattet av vedlegg I forekommer i en tilstand som ikke kan forårsake storulykke, kan virksomheten be storulykkemyndighetene anmode EU-kommisjonen om å unnta kjemikaliet fra direktivet, jf. Seveso III-direktivet Artikkel 4. I slike tilfeller må virksomhetene fremlegge dokumentasjon som underbygger anmodningen.

Lenker til relevant kjemikalierregelverk:

Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger:

<http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-06-16-622>

Nærmere informasjon om kjemikalierregelverket:

<http://www.miljodirektoratet.no/CLP>

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften): <http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-01-930>

EUs kjemikaliedatabase: <http://echa.europa.eu/information-on-chemicals/registered-substances>

VEDLEGG I FARLIGE KJEMIKALIER

Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften): <http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-05-30-516>

TIL DEL 1 KLASSIFISERING AV FARLIGE KJEMIKALIER:

Fareklassene beskriver ulike farlige egenskaper som kjemikalier kan inndeles etter. Kjemikaliene er inndelt etter fysiske farer, helsefarer og miljøfarer. Hver fareklasse er videre inndelt i ulike farekategorier.

For farekategorien BRANNFARLIGE AEROSOLER i P3a og P3b skal vekt beregnes som netto vekt av farlige kjemikalier i aerosolbeholderne.

TIL DEL 2 SPESIFISERTE NAVNGITTE KJEMIKALIER:

CAS-nummeret er angitt til orientering. CAS-nummer angir et kjemikalies identifikasjonsnummer i Chemical Abstract Service. CAS-nummer kan brukes for eksempel ved sammenlikning med utenlandske navn. Til et navn på et kjemikalie kan det være knyttet flere CAS-nummer. Det presiseres derfor at forskriftskravene er knyttet til det navngitte stoff som er oppgitt.

For enkelte kjemikalier gjelder kravene også dets salter. I de fleste tilfeller er ikke CAS-nummer angitt for saltene, fordi man ikke ønsker å begrense kravene til kun enkelte salter.

Til del 2 nr. 34 Petroleumsprodukter og alternative brensler:

For definisjoner av enkeltkjemikaliene som er listet opp i nr. 34, se Norsk Petroleumsinstitutt sin Bransjestandard for oljeprodukter : <http://www.np.no/bransjestandarder-veiledninger/category219.html>

VEILEDNING TIL MERKNADER TIL VEDLEGG I

Til merknad 4:

Dersom det ved et anlegg ikke finnes noe individuelt stoff eller stoffblanding i en mengde lik eller større enn de relevante mengdegrensene angitt i vedlegg I del 1 eller 2, må det foretas en beregning for å avgjøre om anlegget omfattes av forskriften. Ved beregningen må summeringsregelen (formelen) angitt i merknad 4 til vedlegg I benyttes.

Dersom virksomhetens mengder ikke åpenbart viser at virksomheten omfattes av forskriften, må virksomheten systematisk gjennomgå sine kjemikalier og beregne om brøkene i sum blir større eller mindre enn 1. Dette må gjøres både for kolonne 2 og kolonne 3.

Husk at det skilles på helsefare (Avsnitt H), fysisk fare (Avsnitt P) og miljøfare (Avsnitt E) når summeringsregelen anvendes. Beregningene må derfor gjøres separat for hver av de tre gruppene som angitt i merknader til vedlegg I nr. 4. Dersom virksomheten også har navngitte kjemikalier som er nevnt i vedlegg I del 2, skal disse tas med i beregningen i de relevante avsnittene H, P og E. Bestemmelsene i forskriften får anvendelse dersom summene for ett av disse avsnittene er større eller lik 1.

Vær oppmerksom på at andre farer (Avsnitt O) ikke er omfattet av summeringsregelen.

Eksempel på bruk av summeringsregelen (i eksempelet er det kun angitt klassifisering som er relevant for storulykkeforskriften):

<p>Virksomhet som oppbevarer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 tonn acetylen, brannfarlig gass kategori 1 • 30 tonn karbonmonoksid, brannfarlig gass kategori 1, akutt giftig kategori 3 • 2,5 tonn klor, akutt giftig kategori 3, farlig for vannmiljø kategori 1 <p>Acetylen finner vi i vedlegg I del 2, nr. 19. Terskelmengdene her er 5/50. Acetylen er brannfarlig gass kategori 1, og skal derfor summeres med andre kjemikalier som er klassifisert som er plassert i avsnitt P – fysisk fare.</p> <p>Karbonmonoksid finner vi i ikke i del 2. Vi må derfor gå til del 1. Karbonmonoksid vil være dekket i avsnitt P-fysiske farer P2. Terskelmengdene er her 10/50 tonn. Men karbonmonoksid er også akutt giftig i kategori 3. Det dekkes da også av helsefare H2 der terskelmengdene er 50/200 tonn.</p> <p>Tilsvarende har klor som et navngitt stoff i vedlegg 1 del 2 terskelmengder på 10/25 tonn. Helsefare er H2 akutt giftig kategori 3 (50/200 tonn) og miljøfare E1 farlig for vannmiljø kategori 1 (100/200 tonn), men terskelmengden fra vedlegg I del 2 skal benyttes ved utregningen for helsefare og miljøfare.</p> <p>Vi får da følgende regnestykke for avsnitt H – helsefare, avsnitt P – fysisk fare og avsnitt E - miljøfare:</p>			
Fareklasse/kjemikalie	Helsefare H	Fysisk fare P	Miljøfare E
Acetylen kolonne 2* kolonne 3		25/5 25/50	
Karbonmonoksid kolonne 2 kolonne 3	30/50 30/200	30/10 30/50	
Klor kolonne 2 kolonne 3	2,5/10 2,5/25		2,5/10 2,5/25
SUM kolonne 2	0,85 < 1	8,00 > 1	0,25 < 1
SUM kolonne 3	0,25 < 1	1,10 > 1	0,10 < 1
<p>* terskelmengdene for det enkelte kjemikalie er oppført i vedlegg I, kolonne 2 og kolonne 3</p> <p>Konklusjon: Virksomheten vil i dette tilfellet være sikkerhetsrapportpliktig på grunn av fysisk fare (sum = 1,10).</p> <p>Dersom virksomheten reduserer mengden av acetylen til 15 tonn, vil den ikke lenger være sikkerhetsrapportpliktig (summen blir da 0,9 < 1 for fysisk fare). Virksomheten vil fortsatt være meldepliktig etter § 6 fordi summen for fysisk fare da blir 6 som fortsatt er høyere enn 1.</p>			

Til merknad 5:

Avfall med tilsvarende egenskaper som kjemikalier omfattet av del 1 eller nevnt i del 2, skal foreløpig klassifiseres i den mest analoge kategorien. Legg merke til at noen vanlige avfallsfraksjoner allerede er omfattet av vedlegg I, del 2, punkt 34e – spillolje og 34f – alternative brensler.

Til merknad 19:

Biogass er en gass som produseres gjennom anaerob nedbryting av organisk materiale, for eksempel i myrer, deponier eller gjødselhauger. Oppgradert biogass klassifiseres under nr. 18 del 2 i vedlegg I når denne er bearbeidet til en gass som er likeverdig med kvaliteten på naturgass med hensyn til blant annet metan- og oksygeninnhold. Biogass består før oppgradering i hovedsak av metan (CH₄) og karbondioksid (CO₂), med opp til 60 % metan. Oppgradert biogass kan regnes å ha likeverdig kvalitet som naturgass når den har følgende sammensetning (jf. svensk standard SS 15 54 38 for biogass som drivstoff):

- Volumprosent metan: 97 ± 2 %
- Volumprosent CO₂ + O₂ + N₂: < 5 %
- Volumprosent O₂: < 1 %
- Svovelinnhold: < 23 mg/Nm³
- NH₃-innhold: < 20 mg/Nm³

VEDLEGG II MINSTEKRAV TIL OPPLYSNINGER I SIKKERHETSRAPPORTEN OMHANDLET I § 9

Sikkerhetsrapporten skal beskrive følgende:

1. Styringssystem

Virksomhetens systematiske arbeid for å forebygge storulykker og begrense mulige konsekvenser av slike ulykker. Opplysningene skal minst omfatte punktene angitt i vedlegg III.

2. Virksomheten og omgivelsene

2.1 Virksomheten, dens beliggenhet og omgivelser, med blant annet kart over området, bilder, kartreferanse og situasjonsplan som viser hvor de farlige kjemikaliene forekommer, samt meteorologiske, geologiske og hydrografiske data og om nødvendig, virksomhetens historikk.

2.2 Anlegg og aktiviteter i virksomheten som kan utgjøre en risiko for storulykker.

2.3 Nabovirksomheter, områder og aktiviteter som antas å kunne bidra til en storulykke.

2.4 Nabovirksomheter, områder og aktiviteter utenfor virksomheten som antas å kunne bli berørt av en storulykke.

2.5 Informasjon til berørte i henhold til vedlegg V, og opplysninger om hvordan informasjonen er distribuert.

3. Anlegget

3.1 Aktiviteter, prosesser, driftsmetoder og produksjonsformer i de deler av virksomheten som kan ha betydning for storulykkerisikoen.

3.2 De farlige kjemikaliene som kan forårsake eller øke storulykkerisikoen. Hvert av kjemikaliene skal dokumenteres med sikkerhetsdatablad eller annen beskrivelse med tilsvarende opplysninger. Beskrivelsen skal:

3.2.1 identifisere de farlige kjemikaliene med kjemisk navn, CAS-nummer og navn i IUPAC-nomenklaturen. Eksplosive varer kan alternativt identifiseres med UN-nummer med farekode,

3.2.2 angi den største mengde av farlige kjemikalier som kan forekomme, og

3.2.3 beskrive kjemikalienes fysiske, kjemiske og toksikologiske egenskaper og angi både akutte virkninger og senvirkninger for mennesker, miljø og materielle verdier.

3.3 Kjemikalienes fysiske og kjemiske egenskaper ved normale driftsforhold, påregnelige variasjoner i driften og forutsigbare ulykkesforhold.

4. Identifikasjon og analyse av risiko for storulykke

- 4.1 Potensielle kilder til storulykker og under hvilke forhold en slik ulykke vil kunne oppstå.
- 4.2 Detaljerte scenarioer for storulykke, inkludert en oversikt over de hendelser som kan bidra til å utløse hvert av scenarioene. Beskrivelsen skal omfatte både interne og eksterne forhold som kan medføre en risiko eller øke risikoen for en storulykke, herunder dominoeffekter, påvirkning fra andre foretak som ikke omfattes av forskriften og naturlige hendelser som for eksempel skred, flom eller jordskjelv. Beskrivelsen skal også inneholde en bekreftelse på at hendelser relatert til skadeverk er vurdert.
- 4.3 Vurdering av sannsynligheten for at hvert av storulykkescenarioene kan oppstå.
- 4.4 Vurdering av mulige konsekvenser, herunder omfang, varighet og alvorlighetsgrad, av de identifiserte storulykkescenarioene. I beskrivelsen av konsekvensene skal det legges ved kart, bilder eller tilsvarende, som viser områder som vil kunne bli berørt.
- 4.5 Tidligere ulykker og hendelser med de samme farlige kjemikalier eller prosesser, med oversikt over erfaringer etter ulykken og tiltak som ble iverksatt, eller ble vurdert iverksatt, for å unngå gjentagelse.
5. Forebyggende tiltak
Organisatoriske, tekniske og driftsmessige barrierer som er iverksatt for å forebygge storulykker.
6. Konsekvensreducerende tiltak
 - 6.1 Organisatoriske, tekniske og driftsmessige barrierer som er etablert i virksomheten for å begrense konsekvenser av storulykker.
 - 6.2 Detaljert beskrivelse av:
 - 6.2.1 beredskapsorganisasjonen, inkludert organisasjonskart, ansvars- og rollefordeling, bemanning og vaktrutiner,
 - 6.2.2 varslingsrutiner for alt personell i virksomheten og gjennomføring av beredskapstiltak,
 - 6.2.3 interne personell- og materiellressurser som kan mobiliseres, og
 - 6.2.4 eksterne personell- og materiellressurser som kan mobiliseres.

VEILEDNING TIL VEDLEGG II – MINSTEKRAV TIL OPPLYSNINGER I SIKKERHETSRAPPORTEN OMHANDLET I § 9

Kravet om å utarbeide og sende inn en sikkerhetsrapport til tilsynsmyndighetene står i § 9 i forskriften. Vedlegg II utdyper og forklarer hvilken informasjon som skal inngå i sikkerhetsrapporten. Kravene til innhold i sikkerhetsrapporten inkluderer også opplysninger i henhold til § 6. På denne måten vil en fullstendig utfylt sikkerhetsrapport også ivareta kravene til melding etter § 6.

I beskrivelsen av virksomhetens systematiske arbeid for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker må opplysninger i henhold til vedlegg III beskrives.

For å lette virksomhetenes arbeid med utarbeidelse av sikkerhetsrapport og myndighetenes gjennomgang av denne, er det utarbeidet en temaveiledning som gir en mal for hvordan en sikkerhetsrapport kan bygges opp. Hensikten med temaveiledningen er å sikre at alle tema som skal beskrives i sikkerhetsrapporten, kommer med.

Til nr. 1 Styringssystem:

Virksomhetens styringssystem er grunnleggende for arbeidet med å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker. Styringssystemet skal beskrives i sikkerhetsrapporten. Nærmere krav til styringssystemet er gitt i vedlegg III. Styringssystemet skal inngå i virksomhetens internkontroll slik dette er beskrevet i internkontrollforskriften. Tilsvarende gjelder for de storulykkevirksomhetene som er omfattet av styringsforskriften.

Til nr. 2 Virksomheten og omgivelsene:

Til nr. 2.1

Sikkerhetsrapporten må inkludere et topografisk kart der virksomheten, samt arealdisponering i nærliggende områder er tydelig angitt. Det vil si industri- og landbruksområder, bymessig bebyggelse, sårbare miljøområder, viktige bygninger som sykehus, skoler og andre virksomheter og infrastruktur som hovedveier, jernbane, flyplass, godsterminaler og havner. Adkomstveier til virksomheten bør også tydelig fremgå, samt rømningsveier fra virksomheten.

Kartreferanse skal fortrinnsvis oppgis som UTM-koordinater med sone angitt. Dersom virksomhetens kjemikalier er lokalisert til et bestemt område i virksomheten, bør denne lokaliseringen være angitt som kartreferanse. Dersom det er farlige kjemikalier spredt på hele anlegget, kan midtpunkt i virksomheten eller lokalisering av virksomhetens hovedport benyttes som kartreferanse.

Sikkerhetsrapporten skal også inneholde en situasjonsplan som skal vise hele virksomheten og dens tilhørende anlegg i hensiktsmessig målestokk. Tilhørende tegninger og/eller bilder av særskilte deler eller utstyr bør vises i tilpasset størrelse. Situasjonsplanen bør vise virksomhetens anlegg og øvrige aktiviteter, inkludert:

- lagring og plassering av farlige kjemikalier og mengder lagret
- avstand mellom lagre for farlige kjemikalier
- plassering av anlegg (prosessinstallasjoner) og avstand mellom disse
- innbyrdes avstand mellom anleggenes hovedkomponenter
- støttesystemer
- rømningsveier i og fra anleggene
- kontrollrom og kontorer

Virksomheten skal beskrive meteorologiske, geologiske, hydrologiske og hydrografiske forhold som er relevant for virksomhetens beliggenhet. Dette kan omfatte:

- maksimum og gjennomsnittlig nedbørmengde
- registrert maksimum- /og minimumstemperatur
- lyn og torden
- luftfuktighet, tåke

- vindretning, vindstyrke
- geologiske omgivelser generelt
- grunnforhold og -type
- seismiske opplysninger
- risiko for flom, ras, skred eller andre naturskader

Sikkerhetsrapporten bør også inneholde opplysninger om ytre miljøes sårbarhet som følge av storulykker, herunder:

- overflatevann og grunnvann
- vannkvalitet og bruk (drikkevann, vanningsanlegg)
- kyst-/og havmiljø
- forhold av spesiell miljømessig interesse (verneområder, sårbare økosystemer)

Miljødirektoratets Naturbase gir god informasjon om kartlagte naturverdier i Norge, se:

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Database/Naturbase/>

Til nr. 2.2

Sikkerhetsrapporten må, i tillegg til en beskrivelse av anlegg og aktiviteter, klargjøre hvordan de forskjellige anlegg og systemer innen virksomheten er forbundet med, og påvirkes av, hverandre. Rapportens omfang må være i samsvar med virksomhetens risikobilde og omgivelsenes sårbarhet.

Til nr. 2.3 og nr. 2.4

Eksterne anlegg, aktiviteter og utbyggingsprosjekter kan utgjøre en fare for virksomheten eller bli påvirket av uhell i virksomheten. Sikkerhetsrapporten bør vise at mulig gjensidig påvirkning er vurdert og at risikoer er identifisert. Rapporten bør opplyse om:

- næringsaktiviteter utenfor virksomheten og avstand til disse
- begrensninger i virksomheten som følge av annen virksomhet
- samferdsel som for eksempel veier, jernbaner, vannveier, havner, flyplasser og godsterminaler
- naturskapte hendelser som for eksempel ras, storm eller flom som kan påvirke storulykkevirksomheten
- sårbare bygninger og offentlige områder som kan bli berørt av en storulykke og derved gi større konsekvenser ved en hendelse, for eksempel sykehus, skole, barnehage og idrettsarenaer
- sårbare naturområder som kan bli berørt av en storulykke

Til nr. 2.5

Informasjonen til allmennheten om sikkerhetstiltak i henhold til § 12 og vedlegg V legges ved sikkerhetsrapporten og det gis i rapporten en beskrivelse av hvordan denne informasjonen er distribuert til dem som kan bli berørt. Det er ikke nødvendig å oppdatere sikkerhetsrapporten hver gang informasjonen til allmennheten er oppdatert, det er tilstrekkelig at oppdatert informasjon til allmennheten vedlegges når rapporten oppdateres av andre grunner.

Til nr. 3 Anlegget:

I denne delen av sikkerhetsrapporten forventes en mer detaljert beskrivelse av virksomhetens ulike aktiviteter, prosesser og produksjonsformer enn i punkt 2.1 og 2.2.

Til nr. 3.1

I beskrivelsen av anlegget og aktivitetene skal formålet, hensikten og hovedtrekk ved den del av anleggets produksjon og aktivitet som utgjør risiko for storulykker, fremkomme. Beskrivelsen bør inneholde opplysninger om produksjonen, kritiske kjemiske reaksjoner, lagre, lasting, lossing og transport (også i rør) av farlige kjemikalier, utslipp og gjenbruk/gjenvinning/deponering av avfall.

Ytterligere detaljer om sikkerhetskritiske deler av anlegget/prosessen kan være nødvendig, som for eksempel flytskjemaer, beholdninger og nøkkeldimensjoner på tanker og rør, typiske prosessforhold (temperatur/trykk/konsentrasjon, normal og maksimum gjennomstrømning, forbruk av reaktanter, tilvirkning av mellomprodukter, ferdigprodukter og biprodukter), gjennomsnittlig eller typisk mengde som normalt kan forekomme, oppbevart eller i prosessen, i hvilken form biprodukter og ferdigvare forekommer samt overordnet beskrivelse av prosessikringssystem (instrumentering, kontroll/varsling og øvrige sikkerhetssystemer).

Til nr. 3.2

Sikkerhetsdatablad eller en annen beskrivelse av de farlige kjemikaliene skal vedlegges sikkerhetsrapporten. Hvis en alternativ beskrivelse velges, skal denne minst omfatte de opplysninger som finnes i sikkerhetsdatabladet.

Det må oppgis i sikkerhetsrapporten aktuelle opplysninger om typer og mengder farlige kjemikalier som forekommer i virksomheten og som kan forårsake eller bidra til en storulykke. De farlige kjemikaliene kan være råstoff, halvfabrikata, mellomprodukter, hjelpestoffer, stoffblandinger, ferdigvare, biprodukter, avfall samt produkter som oppstår utilsiktet grunnet tapt kontroll med kjemiske prosesser.

IUPAC står for International Union of Pure and Applied Chemistry. Navn på kjemiske forbindelser gitt etter IUPAC-nomenklaturet er bygd opp på en strukturert måte etter den kjemiske oppbyggingen av stoffet.

CAS-nummer står for Chemical Abstracts Service Registry Number. Dette er et spesifikt nummer som identifiserer et bestemt kjemikalie uavhengig av hvilke navn som brukes på kjemikaliet.

Virksomheten skal oppgi den maksimale mengde i tonn av kjemikalier som kan forekomme i virksomheten. Merk at det er maksimal kapasitet som skal oppgis, det er uten betydning om virksomheten faktisk utnytter eller vil utnytte hele volumet.

Tabellen nedenfor er en god måte å presentere de farlige kjemikaliene i virksomheten på:

Stoffnavn eller gruppe stoffer	Fareklasse	Fare-setning (H-setning)	Fysisk tilstand, karakteristika	Lagringsmåte	Maks. mengde som kan lagres (tonn)	Summeringsregel ihht vedlegg I, merknad 4 for vurdering av §6	Summeringsregel ihht vedlegg I, merknad 4 for vurdering av §9
Kadmium-cyanid 542-83	Akutt giftig kategori 1 Akutt giftig kategori 2 Akutt giftig kategori 2 Kreftfremkallende kategori 2 STOT RE 2 Farlig for vannmiljøet akutt kategori 1 Farlig for vannmiljøet kronisk kategori 1	H310 H300 H330 H351 H373 H400 H410	Væske	Tank	20,0	4,0	1,0

Til nr. 4 Identifikasjon og analyse av risiko for storulykke:

Til nr. 4.1

Kilder til storulykker vil være utgangspunkt for scenarioer, og kan for eksempel være tanker med farlige kjemikalier, prosessanlegg, laste- og losseoperasjoner, intern transport av kjemikalier i rør eller på vei, avfallshåndtering osv.

Til nr. 4.2

Et scenario beskriver en uønsket hendelse, eller en sekvens av slike hendelser som gir utslipp/lekkasjer eller tap av fysisk integritet og de umiddelbare eller forsinkede konsekvenser av denne hendelsen. Hvert scenario må beskrives detaljert med type og mengde kjemikalie, hvor i virksomheten hendelsen skjer, utløsende årsak, hvilke barrierer som har sviktet, hendelsesforløp og mulige konsekvenser. Årsak til scenarioene kan være både interne/eksterne uhell og vilde handlinger/skadeverk. Beskrivelse av scenarioer relatert til vilde handlinger/skadeverk kan utelates fra sikkerhetsrapporten av sikringshensyn, men det er viktig at virksomheten har gjort analyser av dette og at det bekreftes i rapporten at slike vurderinger er gjort. Scenarioene skal beskrive eventuelle påvirkninger fra andre virksomheter, infrastruktur, naturhendelser og lignende og de konsekvenser en storulykke i virksomheten kan ha på disse.

Til nr. 4.3

Vurdering av sannsynlighet er en viktig del av risikovurderingen og skal beskrives i sikkerhetsrapporten for hvert enkelt storulykkescenario. Scenarioer med lav sannsynlighet beskrives også.

Til nr. 4.4

Vurdering av konsekvenser for mennesker, miljø og materielle verdier er viktig i den generelle risikovurderingsprosessen og sikkerhetsrapporten bør oppsummere og dokumentere konklusjonen fra dette. I en sikkerhetsrapport vil konsekvensvurderingene være spesielt viktige for to forhold: De utgjør en viktig del av den systematiske risikovurderingen som tar sikte på å identifisere og opprette tekniske/organisatoriske tiltak for å redusere sannsynligheten for storulykker og begrense konsekvensene av disse, eller evaluere effektiviteten av de tiltak som iverksettes.

- De gir viktig informasjon til beslutningsprosesser innen ekstern beredskapsplanlegging og arealplanlegging rundt anlegg. Det er derfor spesielt viktig at resultatene presenteres i form av kart, bilder og beskrivelser.

Til nr. 4.5

Virksomheten må vurdere hendelser som er relevante for virksomheten, enten dette har skjedd i egen virksomhet eller i andre tilsvarende virksomheter både nasjonalt og internasjonalt. Det er viktig å følge med på hva som skjer i lignende virksomheter og bransjer for å trekke lærdom av dette for egen virksomhet. Kilder til informasjon kan være bransjeorganisasjoner og internasjonale uhellsdatabaser, se for eksempel: <https://emars.jrc.ec.europa.eu/>

Til nr. 5 Forebyggende tiltak og nr. 6 Konsekvensreducerende tiltak:

En barriere er en funksjon eller et tiltak som er planlagt, etablert og vedlikeholdt for å bryte et uønsket hendelsesforløp som kan medføre en ulykke. Etablering av barrierer skal være basert på en vurdering av ulykkesrisikoen. Eksempler på barrierer kan være alarmsystemer, overfyllingsalarm/-vern, nivåalarm, temperaturfølere, overvåkingssystem, automatisk avstengningssystem, rør i rør, væskefølere, gassdetektorer, gode driftsrutiner, oppsamlingsbasseng, dobbeltvegger/dobbeltbunn i tank, god kompetanse hos personellet, vernerutiner, god konstruksjon av anlegget, brannvern osv.

Til nr. 6.2

Virksomheten skal gi en beskrivelse av beredskapen. Dette er nærmere beskrevet i § 11 og i vedlegg IV. Det er ikke krav om å sende inn beredskapsplanen.

Til nr. 6.2.1

Ingen utfyllende kommentarer.

Til nr. 6.2.2

Virksomheten skal gi en beskrivelse av varslingen til de personene i virksomheten som kan bli berørt av eller som skal gjøre en innsats ved fare for eller inntrådt storulykke. Annet personell i virksomheten må også informeres, selv om de ikke blir direkte involvert i ulykken eller innsatsen mot denne.

Til nr. 6.2.3 og nr. 6.2.4

Rapporten må inneholde en beskrivelse av relevante personell- og materiellressurser som kan mobiliseres i tilfelle en storulykke, både internt og eksternt. Beskrivelsen bør blant annet omfatte:

- hvordan eksterne beredskapsressurser som brannvesen og IUA blir varslet, og koordineringen med interne ressurser
- avtaler med nabovirksomheter om gjensidig hjelp
- en oppstilling av ressurser som er tilgjengelige på anlegget eller som kan tilkalles etter avtale

VEDLEGG III KRAV TIL STORULYKKEVIRKSOMHETENS STYRINGSSYSTEM OG ORGANISERING FOR Å FOREBYGGE OG BEGRENSE STORULYKKER

Den ansvarlige for virksomheten skal etablere et styringssystem som skal være tilpasset virksomhetens identifiserte risiko for storulykker, organisasjonens kompleksitet og virksomhetens aktiviteter. Det skal omfatte organisasjonsstruktur, ansvarsforhold, prosedyrer, praksis, prosesser og ressurser for å etablere, gjennomføre og vedlikeholde strategien for forebygging og begrenning av storulykker, jf. § 7.

Virksomhetens styringssystem skal omfatte:

1. **Organisasjon og personell:**

- 1.1 oversikt over organisasjonen, oppgaver og ansvarsområder for det personellet – både egne ansatte, innleide og underleverandører – som skal forebygge og begrense storulykker på alle nivåer i organisasjonen,
- 1.2 identifikasjon av dette personellets opplæringsbehov og gjennomføring av nødvendig opplæring,
- 1.3 tiltak for å øke bevisstheten om betydningen av kontinuerlige forbedringer, og
- 1.4 hvordan personellet involveres i nr. 1.1 til 1.3 ovenfor.

2. **Identifikasjon og vurdering av risiko for storulykke:** prosedyre for å identifisere, vurdere sannsynlighet for og konsekvens av mulige storulykker ved normal og unormal drift. Prosedyren skal beskrive planlegging, gjennomføring og hvordan resultatene fra risikovurderingene brukes i storulykkearbeidet.

3. **Driftskontroll:** prosedyrer og instruksjoner for sikker drift, herunder tilstandskontroll og vedlikehold av anlegg, prosesser og utstyr samt håndtering av alarmer og midlertidig driftsstans.

Det skal tas hensyn til beste praksis for å:

- 3.1 overvåke og kontrollere driften og anleggets tilstand for å unngå systemsvikt,
- 3.2 håndtere risiko forbundet med økende alder på utstyret i virksomheten,
- 3.3 forebygge og redusere korrosjon, og
- 3.4 iverksette egnede oppfølgingstiltak og eventuelle nødvendige mottiltak.

4. **Styring av endringer:** prosedyrer og instruksjoner for å planlegge, gjennomføre og dokumentere alle typer endringer i storulykkevirksomheten, både endringer i organisasjon og bemanning, eksisterende anlegg og prosesser, og utforming av nye anlegg og prosesser.
5. Beredskapsplanlegging: prosedyrer og instruksjoner for å redusere konsekvensene av mulige storulykker, og for å utarbeide, vedlikeholde, øve og teste beredskapsplanen for å møte slike hendelser.
6. Evaluering: jevnlig tilsyn med iverksetting og bruk av styringssystemets krav, målsetninger, prosedyrer og instruksjoner samt strategi for å forebygge og begrense storulykker. Evalueringen skal inkludere rutiner for å iverksette korrigerende tiltak ved avdekking av avvik. Prosedyrer og instruksjoner skal omfatte virksomhetens system for:
 - 6.1 intern og ekstern rapportering av storulykker eller nestenulykker, og
 - 6.2 gransking og oppfølging av hendelser, også med bakgrunn i erfaringer fra tidligere hendelser.
7. Ledelsens gjennomgåelse: systematisk overvåking av styringssystemet og strategi for å forebygge og begrense storulykker for å sikre at disse er egnet og fungerer som forutsatt og at de oppdateres ved behov. Ledelsens gjennomgåelse, med analyser og vurdering av tiltak, skal dokumenteres.

VEILEDNING TIL VEDLEGG III – KRAV TIL STORULYKKEVIRKSOMHETENSSTYRINGSSYSTEM OG ORGANISERING FOR Å FOREBYGGE OG BEGRENSE STORULYKKER

Generelt:

Det systematiske arbeidet etter denne forskriften bør baseres på en styringsløype som omfatter:

- etablering av en målsetting for å forebygge og begrense storulykker
- utarbeiding av en strategi for å oppnå målene
- etablering av rutiner for å gjennomføre aktivitetene som er beskrevet i strategien
- gjennomføring av aktivitetene
- kontroll av resultatet av aktivitetene mot strategien og målene
- vurdering og iverksettelse av eventuelle korrigerende tiltak

For virksomheter som i henhold til internkontrollforskriften eller styringsforskriften har etablert et velfungerende og systematisk HMS-arbeid, vil en stor del av de tiltak som er nødvendig for å etablere et styringssystem for å forebygge og begrense storulykker allerede være ivaretatt. Vær oppmerksom på at detaljeringsgraden og ordlyden på kravene kan variere noe mellom storulykeforskriften og internkontrollforskriften/styringsforskriften, men at prinsippene er de samme.

Til første ledd:

Ingen utfyllende kommentarer

Til andre ledd:

Veiledningen til de enkelte underpunktene nedenfor er ikke å betrakte som en uttømmende oversikt.

Til nr. 1. Organisasjon og personell

- Styringssystemet må klargjøre roller, ansvar og myndighet for aktiviteter som inngår i det systematiske HMS-arbeidet. Dette gjelder blant annet ansvar for å: utvikle og iverksette HMS-arbeidet
- kartlegge og vurdere risiko og iverksette tiltak i samsvar med virksomhetens overordnede mål
- identifisere og registrere mangler/avvik og følge opp med korrigerende og forbedrende tiltak
- håndtere nød- og ulykkessituasjoner
- identifisere opplæringsbehov, gjennomføre opplæring og evaluere effekten av denne
- evaluere og vurdere styringssystemet og rapportere til ledelsen

Virksomheten bør sørge for at de ansatte og eventuelt innleid personell og underleverandører er engasjert, både i forbindelse med å utarbeide styringssystemet og gjennomføring av det. Virksomheten bør etablere og iverksette rutiner som sikrer at opplæringsbehov blir kartlagt, gjennomført og vurdert regelmessig. Virksomheten må forsikre seg om at rutiner for å gjennomføre opplæring omfatter både drifts- og beredskapspersonell. Videre må virksomheten sørge for at innleide og underleverandører får den nødvendige informasjon og opplæring. Det er viktig både for å gjøre dem oppmerksom på relevante farer, og for å sikre at de etterlever virksomhetens rutiner.

Til nr. 2. Identifikasjon og vurdering av risiko for storulykker

Virksomheten må etablere og iverksette prosedyrer for systematisk å identifisere og vurdere risiko som måtte oppstå som et resultat av aktivitetene, samt fra kjemikalier og materialer som håndteres eller produseres i forbindelse med dem. Det bør også foreligge prosedyrer for vurdering og gjennomføring av tiltak for å forebygge hendelser og for å begrense konsekvensene av dem.

Virksomheten velger selv metode for risikovurdering tilpasset sine aktiviteter og risikoer. NS 5814-2008 Krav til risikovurderinger kan for eksempel benyttes.

Det bør også tas hensyn til erfaring fra drift, tidligere tilløp, hendelser og ulykker både i virksomheten og tilsvarende virksomheter, og fra tidligere gjennomganger og egenkontroll.

Merk at risikoanalysene som gjennomføres bør gi virksomheten grunnlag for å gi en presentasjon av scenarioene for storulykke som beskrevet i vedlegg II nr. 4 og veiledningen til denne.

Til nr. 3. Driftskontroll

Prosedylene bør omfatte:

- utprøving, testing og oppstart
- alle faser av normal drift inkludert daglig vedlikehold og inspeksjon
- oppdagelse av, og respons på avvik fra normale driftsforhold
- planlagt eller akutt periodisk driftsstans
- midlertidige eller spesielle operasjoner, inkludert planlagt vedlikehold
- nødoperasjoner
- nedstengning, nøytralisering og avvikling

Sikker arbeidspraksis bør defineres for alle aktiviteter som er relevante for driftssikkerheten.

Til nr. 4. Styring av endringer

Prosedyrene bør omfatte:

- definisjon av hva som utgjør en endring
- hvem som godkjenner endringen
- identifikasjon og eventuell analyse av mulige konsekvenser i forbindelse med endringen
- vurdering og iverksetting av nødvendige tiltak, inkludert informasjon og opplæringsbehov, samt nødvendige endringer i prosedyrer
- styring av gjennomføringen av endringen
- etablering og iverksetting av tilpassede kontrollprosedyrer etter endring, samt korrigerende mekanismer og etterfølgende overvåkning

Til nr. 5. Beredskapsplanlegging

Beredskapen bør være basert på en analyse av relevante storulykkescenarioer og det bør etableres rutiner som sikrer at erfaringer etter storulykker, tilløp til storulykker og øvelser inkluderes i beredskapsplanen etter behov, se § 11 og vedlegg IV. Ved endringer i beredskapsplaner bør opplæring vurderes på nytt. Styringssystemet bør ivareta at felles opplæring med eksterne nød- og beredskapsetater vurderes i tilfeller der det stilles store krav til samordning av innsatsen ved en storulykke.

Til nr. 6. Evaluering

Kravet innebærer at det skal utføres aktiviteter for å evaluere om styringssystemet fungerer etter hensikten. Slike aktiviteter kan for eksempel være: avviksbehandling, inspeksjoner og internrevisjoner.

Til nr. 7. Ledelsens gjennomgåelse

Ledelsens gjennomgåelse bør sikre at prosessene og prosedyrene som er etablert, er egnet for formålet, blir utført som beskrevet, og at resultatene er i samsvar med de mål som er satt. Denne gjennomgåelsen kommer i tillegg til det jevnlig tilsynet som gjøres. Som en del av gjennomgåelsen, bør øverste ledelse jevnlig vurdere om styringssystemet er hensiktsmessig for å oppfylle virksomhetens strategi og målsettinger. Dette bør også omfatte en vurdering av om de overordnede målene bør endres.

Tilsyn som gjennomføres av eller på vegne av tilsynsmyndighetene, erstatter ikke virksomhetens eget ansvar for å sikre at nødvendig overvåkning og gjennomgåelse av styringssystemet gjennomføres.

VEDLEGG IV INNHOLD I BEREDSKAPSPLANEN

Beredskapsplanen skal minst inneholde:

1. Navn eller stillingsbetegnelse på de personer som har fullmakt til å iverksette umiddelbare tiltak og den som har ansvar for samordning av den konsekvensreducerende innsatsen ved virksomheten.
2. Navn eller stillingsbetegnelse på den som har ansvar for kontakt med relevante nød- og beredskapsetater.
3. Beskrivelse av:
 - 3.1 tiltak som skal treffes for å få kontroll over identifiserte storulykkescenarioer og begrense konsekvensene av disse,
 - 3.2 personell, materiell og utstyr som er tilgjengelig, herunder også personlig verneutstyr,
 - 3.3 hvordan personer som kan bli berørt vil bli varslet, og hvordan disse skal forholde seg ved varsling,
 - 3.4 varsling til eksterne nød- og beredskapsetater. Beskrivelsen skal angi de opplysningene som skal tas med i den første meldingen og rutiner for formidling av mer detaljerte opplysninger etter hvert som de foreligger. Varslingen skal angi hvordan de som kan bli berørt av hendelsen skal forholde seg og hvordan de vil bli holdt informert. Varslingen skal også angi relevant informasjon for nød- og beredskapsetatenes innsats herunder hvilke kjemikalier og mengder som er involvert, deres farlige egenskaper, verneutstyr, tiltak virksomheten har iverksatt, behov for bistand og hvordan situasjonen antas å utvikle seg,
 - 3.5 hvordan miljøet blir renset og rehabilitert etter en storulykke, og
 - 3.6 rutiner for bistand til eksterne nød- og beredskapsetater når hendelsen får konsekvenser utenfor egen virksomhet.

VEILEDNING TIL VEDLEGG IV – INNHOLD I BEREDSKAPSPLANEN

Beredskapsplanen må tilpasses virksomhetens art, risiko, størrelse og kompleksitet. Ved utarbeidelse av beredskapsplanen er det også viktig å se på krav til beredskapsplaner i hjemmelsregelverket⁷ til storulykkeforskriften.

Kravene til beredskapsplaner omfatter både beredskapsplanlegging og iverksetting av beredskapsplanen ved en ulykke.

Til nr. 1:

Ingen utfyllende kommentarer.

Til nr. 2:

De relevante nød- og beredskapssetater er de som har ansvar for det offentliges håndtering av storulykker som oppstår i virksomhetene.

Til nr. 3:

Til nr. 3.1

Beredskapsplanen bør inneholde nødvendige detaljer for varsling, mobilisering, evakuering, redning, bekjempning, sanering og normalisering for mulige uønskede hendelser. Den skal gi informasjon om hvordan den enkelte medarbeider bør reagere, hvordan virksomheten skal håndtere situasjonen og hvordan den skal assistere og samarbeide med nød- og beredskapssetatene. Videre bør beredskapsplanen inneholde detaljer om hvordan virkningen av ulykken best mulig kan begrenses, både innenfor og utenfor virksomhetens område.

Til nr. 3.2

Beskrivelsen av interne og eksterne ressurser som kan mobiliseres, skal omfatte tilgjengelige ressurser, ikke en oversikt over mulige ressurser.

Til nr. 3.3

Varsling av personell inne på virksomheten skal beskrives i beredskapsplanen. Det er politiets ansvar å varsle personer utenfor virksomheten som kan bli berørt. Bedriftens beredskapsplaner bør omfatte forslag til hvilke forholdsregler tredjeperson skal ta.

Til nr. 3.4

Beredskapsplanen må blant annet inneholde en beskrivelse av hvilke rutiner virksomheten har for varsling til politi, brannvesen og helsetjeneste samt avtalt oppgavefordeling mellom virksomheten og nød- og beredskapssetater. Varslingen må inneholde relevant informasjon for den enkelte nød- og beredskapssetat. Varslingen til brannvesenet må inneholde relevant informasjon om hendelsen, inkludert

⁷ Lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 43 bokstav c, lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) kapittel VI § 23, lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 15, lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern m.v. (arbeidsmiljøloven) § 3-1(3) og § 4-5(6) og lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 9 nr. 3.

VEDLEGG IV INNHOLD I BEREDSKAPSPLANEN

informasjon om kjemikalier som er involvert og om eventuelle spesielle forholdsregler som bør tas. Varsling til helsetjenesten må i tillegg inkludere omfang av eventuelle personskader.

Relevant informasjon må være kortfattet og begrenset til hva bedriften allerede vet, for eksempelstatus for uhellet, hva bedriften har igangsatt, hvilken bistand som trengs og viktig utstyr/verneutstyr beredskapsetaten må medbringe. Varslingen må skje uten at innsatsen forsinkes.

Til nr. 3.5

Ingen utfyllende kommentar.

Til nr. 3.6

Rutiner for bistand til eksterne nød- og beredskapsetater bør utarbeides i samarbeid med disse.

VEDLEGG V OPPLYSNINGER SOM SKAL MEDDELES ALLMENNHETEN I HENHOLD TIL § 12 FØRSTE LEDD OG ANDRE LEDD BOKSTAV A

Del 1 Storulykkevirksomheten skal opplyse om:

1. virksomhetens navn, besøksadresse og internettsadresse,
2. at virksomheten er omfattet av storulykkeforskriften, og at melding i henhold til § 6 nr. 1 eller sikkerhetsrapport i henhold til § 9 nr. 1 er oversendt tilsynsmyndighetene,
3. de aktiviteter som finner sted i virksomheten i form av en enkel redegjørelse,
4. de vanlige navn på kjemikalier som forekommer i virksomheten, og som vil kunne føre til en storulykke. For de farlige kjemikaliene omfattet av vedlegg I del 1 kan fellesnavnene eller den allmenne fareklassifisering angis. Det skal gis en lett forståelig angivelse av kjemikalienes viktigste farlige egenskaper,
5. hvordan de som kan bli berørt av en storulykke vil bli varslet, hvordan de skal forholde seg ved en storulykke eller hendelse som kan føre til storulykke, og hvordan de kan få tilgang til slike opplysninger elektronisk,
6. hvor ytterligere opplysninger kan innhentes, og om at
7. informasjon om tilsyn med virksomheten etter storulykkeforskriften kan innhentes fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Del 2 Sikkerhetsrapportpliktig virksomhet skal i tillegg gi:

1. generelle opplysninger om fare for storulykker, herunder deres mulige virkninger for mennesker, miljø og materielle verdier,
2. en kort beskrivelse av de viktigste typer av scenarioer for storulykke og hvilke tiltak som treffes for å håndtere disse,
3. bekreftelse på at virksomheten har plikt til å treffe egnede konsekvensreducerende tiltak på virksomhetens område, herunder stå i kontakt med nød- og beredskapsetatene og kommunen, med sikte på å bekjempe storulykker og redusere virkningene av dem mest mulig, og
4. henvisning til at offentlige instanser har utarbeidet eksterne beredskapsplaner for å møte enhver virkning av storulykker utenfor virksomhetens område. Opplysningene skal omfatte oppfordring om å etterkomme alle instruksjoner og henstillinger fra innsatsledelsen i tilfelle av en storulykke.

VEILEDNING TIL VEDLEGG V – OPPLYSNINGER SOM SKAL MEDDELES ALLMENNHETEN

TIL DEL 1 STORULYKKEVIRKSOMHETEN SKAL OPPLYSE OM:

Til nr. 1

Ingen utfyllende kommentarer.

Til nr. 2

Ingen utfyllende kommentarer.

Til nr. 3

Redegjørelsen bør inkludere prosesser, lagring og intern transport. Aktiviteten bør beskrives utover det å angi navnet på bransjen som petrokjemisk, raffineri, o.l. En skisse over virksomheten med angivelse av de viktigste aktivitetene bør vurderes.

Til nr. 4

Ingen utfyllende kommentarer.

Til nr. 5

Det bør fremgå:

- hvem som er ansvarlig for varsling eller som har rett til å beslutte varsling
- hvilke varslingsmetoder som er tilgjengelige; tyfon, sirener, lys og andre varslingsystemer, radio og telefon, og andre medier som for eksempel politiets høyttalere. Denne informasjonen bør være spesifikk, inkludert type signal, reserverte radiofrekvenser og spesielle telefonnumre
- at det er etablert samarbeid med politi eller andre eksterne etater om varsling og informasjonsformidling
- hvordan varslingssystemet testes

Opplysninger om hvilke tiltak allmennheten bør treffe i tilfelle av en storulykke bør være så enkle som mulig for å bli forstått og husket. De bør være basert på alle aktuelle storulykkescenarioer, ikke bare de mest sannsynlige.

Til nr. 6

Ingen utfyllende kommentarer.

Til nr. 7

Ingen utfyllende kommentarer.

TIL DEL 2 SIKKERHETSRAPPORTPLIKTIGE VIRKSOMHETER SKAL I TILLEGG GI FØLGENDE OPPLYSNINGER:

Til nr. 1 og nr. 2

Mulige storulykkescenarioer må beskrives og det kan med fordel benyttes illustrasjoner eller kartverk som synliggjør mulige konsekvenser for mennesker, ytre miljø og materielle verdier. Det er ikke tilstrekkelig å kun beskrive de mest sannsynlige scenarioene. Scenarioer som ikke berører omgivelsene utenfor virksomheten, skal også tas med.

Bruk av tallverdier for å beskrive sannsynlighet for en storulykke bør unngås. Det bør tilstrebes å beskrive sannsynlighet i form av antall hendelser pr. tidsenhet (for eksempel en hendelse hvert 100. år) eller for et angitt antall virksomheter over en tidsperiode (for eksempel en hendelse hvert 10. år i en tilsvarende virksomhet i Norge).

Også scenarioer som ikke medfører direkte fare for befolkningen, men som kan sanses bør inkluderes. Dette for å unngå tvil om et gitt scenario medfører fare eller ikke for befolkningen. Dette kan også inkludere scenarioer som kan medføre ulemper for befolkningen som for eksempel stenging av vei eller blokkering av sjø ved bruk av lenser.

Til nr. 3

Til informasjon nevnes at forurensningsloven gir virksomhetene plikt til å ha tiltak utenfor virksomhetens område.

Til nr. 4

Med eksterne beredskapsplaner menes offentlige beredskapsplaner som er utarbeidet for å bistå ved hendelser.

**Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap**

Rambergveien 9
3115 Tønsberg

Telefon 33 41 25 00
Faks 33 31 06 60

postmottak@dsb.no
www.dsb.no

ISBN 978-82-7768-393-5
HR 2328
Juni 2016

 /DSBNorge

 @dsb_no

 dsb_norge

 dsbnorge